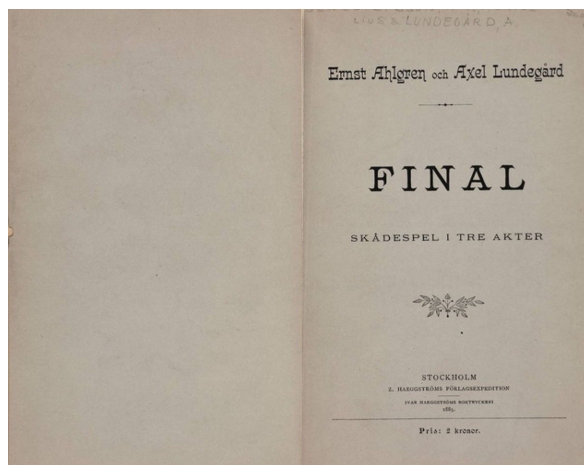

FINAL

SKÅDESPEL I TRE AKTER

AF

ERNST AHLGREN OCH **AXEL LUNDEGÅRD**

STOCKHOLM
Z. HAEGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION

IVAR HAEGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1885

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats av Dramawebben och anpassats till Projekt Runeberg i juni 2013 av Ralph E.

Ernst Ahlgren och Axel Lundegård

FINAL

SKÅDESPEL I TRE AKTER

STOCKHOLM

Z. HAEGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION

IVAR HAEGGSTRÖMS BOKTRYCKERI 1885.

Pris: 2 kronor.

FINAL

SKÅDESPEL I TRE AKTER

AF

ERNST AHLGREN OCH AXEL LUNDEGÅRD.

STOCKHOLM

Z. HAEGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION

IVAR HAEGGSTRÖMS BOKTRYCKERI 1885.

PERSONER:

HUGO BRUHN, bankdirektör. BETTY BRUHN. SAIMA RÖNNE. KARL RÖNNE, medicine studerande. SÖRLING, bankbokhållare. STENSTRÖM, artist. GROSSHANDLARE HOLLGREN. FRÖKEN BERTHA SANDGREN. FRÖKEN AGDA LUNDBERG. FRÖKEN LISEN TÖRNBOM. ANDERBERG, betjänt. SOFI, husjungfru.

———

Handlingen: Hos Bruhns i en svensk landsortsstad.

———

FÖRSTA AKTEN.

Fruns salong.

I fonden: Uppslagna dubbeldörrar, genom hvilka man ser ut i ett mindre kabinett därutanför. Till höger mot väggen en atenienne med smärre konstsaker, statyetter och nipper; i hörnet en kamin af svart marmor, med en pendyl på frisen. Till vänster en öppen flygel; i hörnet en större bladväxtdekoration med stora solfjäderpalmer, som sträcka sina blad utåt och öfverskygga en del vid dess fot arrangerade sittplatser.

På vänstra sidoväggen: dörrar till direktörens enskilda rum; längre fram en större spegel med ett litet toalettskåp.

På högra sidoväggen: dörrar till fruns enskilda rum. Å ömse sidor därom en pjedestal med ett byst i brons.

Fristående, framme mot rampen: till vänster en chäslong med en gueridon vid hufvudsidan; till höger ett divanbord, omgifvet af små ryggsoffor, puffar och ämmastolar.

Mattor på golfvet. I taket en ljuskrona med tända ljus. Brinnande armstakar här och hvar. På bordet en tänd salongslampa.

Kabinettet i fonden är för tillfället belamradt med spelbord, vid hvilket högtidsklädda gäster sitta och spela kort.

Då ridån går upp har en dans nyss begynt. Musik ljuder från fonden, och de sista paren gå just ut genom kabinettet och vidare till höger.Fröknarna Sandgren och Lundberg sitta i förtroligt samspråk under palmerna till vänster.

FRÖKEN SANDGREN.

Så vacker vår värdinna är i kväll!

FRÖKEN LUNDBERG.

Konstens triumf!

FRÖKEN SANDGREN.

Ja, det är väl gjordt.

FRÖKEN LUNDBERG.

Man kunde tro, hon var tjugo år.

FRÖKEN SANDGREN.

Såg fröken hennes skor?

FRÖKEN LUNDBERG.

Tror jag det! Små och högklackade! En sådan onatur finner jag nu för min del simpel.

FRÖKEN SANDGREN.

Javisst! En depraverad smak. Och så hon pinar sig! Fötterna svullna ibland så det är alldeles ömkligt. Men dansa skall hon!

FRÖKEN LUNDBERG.

Gud ja! Och så hon knixer och spritter och gör sig till — och skrattar och flinar och knycker på stjärten som en löjunge.

FRÖKEN SANDGREN.

Vacker unge!

FRÖKEN LUNDBERG.

Och att se henne kokettera och klatscha med ögonen för sin egen man! Det är synd och skam bara att se.

FRÖKEN SANDGREN.

Ja, jag för min del finner det rent af oanständigt. Men det är som jag alltid har sagt: deras äktenskap har varit en lögn från början.

FRÖKEN TÖRNBOM *(från fonden)*.

Åh, sådant inbjudande litet krypin! Får man vara med?

FRÖKEN LUNDBERG.

Nej se Lisen! Dansar du inte?

FRÖKEN TÖRNBOM.

Jag är ju förbjuden af läkare.

FRÖKEN SANDGREN.

Det är minsann inte alla som fästa sig vid det.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Och så roar det mig inte.

FRÖKEN SANDGREN.

Nej, som det flängs nuförtiden kan det inte vara stort nöje. Och jag vet personer som dansa så, att det blir osedligt bara att se på.

FRÖKEN LUNDBERG.

Det beror minsann helt och hållet på damen.FRÖKEN SANDGREN.

Naturligtvis! Man kan bli sjuk af att se på somliga. Att klänga sig fast vid en karl och riktigt... Ja, jag vill inte säga mer!

FRÖKEN LUNDBERG.

Vi tänka bestämdt på den samma.

FRÖKEN SANDGREN.

Jag har icke nämt någon.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Åh, det är ingen konst att gissa.

FRÖKEN LUNDBERG.

Saima Rönne.

FRÖKEN SANDGREN.

Tst!

(Kandidat Rönne tittar i dörren och går.)

FRÖKEN LUNDBERG.

Brodern är just inte häller angenäm.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Hu — den spyflugan!

FRÖKEN LUNDBERG.

Men jag föredrager i alla fall honom framför systern.

FRÖKEN SANDGREN.

Att inte hon söker sig någon plats.

FRÖKEN LUNDBERG.

Åh — det duger hon inte till.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Hon finner det bekvämare att göra ett godt parti.

FRÖKEN SANDGREN *(med indignation)*.

Sälja sig! — Det är en slapp moral.

FRÖKEN LUNDBERG.

Åhja — hvad moralen beträffar... *(Hon gör en grimace)*. Nu dansar hon igen med direktören.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Tredje dansen!

FRÖKEN SANDGREN.

Att inte frun blir jalouse.

FRÖKEN LUNDBERG.

Ah, hon är van.

FRÖKEN SANDGREN.

Hur så?

FRÖKEN LUNDBERG.

Vid hans snedsprång.

(En herre kommer in, ser sig villrådig omkring och gör min af att draga sig tillbaka. Men då han märker sig observerad, går han, en smula generad, fram och bjuder upp fröken Törnbom. Hon tackar. De gå.)

FRÖKEN SANDGREN.

Hon var ju förbjuden af läkare.FRÖKEN LUNDBERG *(småleende)*.

Ja.

FRÖKEN SANDGREN *(rycker på axlarne; därefter i intresserad ton)*.

Säger ni att direktör Bruhn...

FRÖKEN LUNDBERG.

Är en rikskurtisör? Jo, det vill jag lofva!

FRÖKEN SANDGREN *(förtroligt).*

För närvarande tycks han mycket intresserad af fröken Rönne.

FRÖKEN LUNDBERG.

Hm, ja — men han ledsnar nog fort. Man säger...

FRÖKEN SANDGREN *(intresserad).*

Hvad?

FRÖKEN LUNDBERG *(kväfver ett skratt).*

Ingenting.

FRÖKEN SANDGREN *(strängt).*

Man kan tala om alt — blott man gör det med sedligt allvar.

FRÖKEN LUNDBERG *(kämpande med skrattet, dygdesamt).*

Det sägs att frun aldrig får ha en städerska mer än ett halfår.

FRÖKEN SANDGREN.

Måtte vara besynnerliga städerskor hon väljer.FRÖKEN LUNDBERG *(ifrigt).*

Åh, de säga ...

FRÖKEN SANDGREN.

Hvad för något?

FRÖKEN LUNDBERG.

Nej, det var ingenting.

FRÖKEN SANDGREN.

Jag försäkrar fröken att jag inte är af den sorten, som springer med skvaller!

FRÖKEN LUNDBERG *(med näsduken för munnen).*

De säga, att frun aldrig *vill* ha fula städerskor.

FRÖKEN SANDGREN.

Då har hon ingen blick för det etiska krafvet.

FRÖKEN LUNDBERG.

Det är enda sättet att hålla honom hemma.

FRÖKEN SANDGREN.

Hvilket djup af moralisk smuts!

FRÖKEN LUNDBERG.

Ja-a!

FRÖKEN SANDGREN.

Där ha vi de bedröfliga följderna, när andra bevekelsegrunder än *kärleken* få göra sig gällande vid ingående af

äktenskap!FRÖKEN LUNDBERG.

Åh, han var visst förälskad i början.

FRÖKEN SANDGREN.

En sådan sinnenas berusning kallar *jag* icke kärlek.

FRÖKEN LUNDBERG.

Ja, man får väl antaga, att pängarne spelade någon roll. Men deras äktenskap är på sätt och vis lyckligt. Hon ser genom fingrarne och han är själfva älskvärdheten.

FRÖKEN SANDGREN.

Ett sådant förhållande kallar *jag* icke ett äktenskap.

FRÖKEN LUNDBERG *(med en gest omkring sig).*

Hur som hälst — ramen kring taflan är åtminstone elegant. — Har fröken varit ute på villan?

FRÖKEN SANDGREN.

Nej. Om somrarne är jag aldrig hemma.

FRÖKEN LUNDBERG.

Den är som ett förtrolladt slott; men så ligger där också otroliga summor. Det skall vara för att taga igen dem, som direktören satt upp porslinsfabriken.

FRÖKEN SANDGREN.

Nå, hur går det med den?

FRÖKEN LUNDBERG.

Bra förmodligen, men kapital vill det till.FRÖKEN SANDGREN.

Åhja — det fattas väl inte häller. — Han är en ovanligt driftig karl.

FRÖKEN LUNDBERG.

Jo-o, det vill jag lofva! Bankdirektör, agent för ett stort försäkringsbolag, och så nu bruksägare till! Min svåger säger att han är som klippt och skuren till affärsman.

FRÖKEN SANDGREN.

Tror jag det! Själfva hans personliga älskvärdhet...

FRÖKEN LUNDBERG *(varmt).*

Ja, jag vet ingen stiligare karl!

FRÖKEN SANDGREN.

Men att han kunde gå och gifta sig med...

(Dansen är slut. Par efter par komma genom kabinettet in i salongen, varma och upprymda. Direktören och Saima, fru Bruhn vid Sörlings arm. Allmänt sorl.)

SÖRLING *(framme till höger, bugar sig för sin dam och tackar för dansen; fortsätter så i konversationston).*

Ni dansar gärna?

FRU BRUHN *(kastar sig självsvåldigt i soffan).*

O ja, ja! Skulle jag inte det? Gunga fram — *(sluter ögonen och gnolar ett par takter)* åh, en sådan gudomlig

polka! *(Skickar en förstulen blick öfver till Saima och direktören, som stå inbegripna i ifrigt samtal på andra sidan scenen).*SÖRLING *(med någon förvåning).*

Vals — om jag får be.

FRU BRUHN *(ystert).*

Ha, ha, ha! Var det en vals! Ja! Jag känner mig också duktigt törstig — och om jag finge be —

SÖRLING.

Jag är ert blinda värktyg.

FRU BRUHN.

Tack — men det behöfver jag inte för tillfället. Ni skall tvärtom kunna se riktigt bra och söka upp en riktigt stor blodapelsin.

SÖRLING *(bugar lätt).*

Jaha! *(Går.)*

(Fru Bruhn lutar sig tillbaka i soffan och betraktar förstulet sin man och fröken Rönne, hvilkas repliker nu dyka upp ur det allmänna sorlet).

DIREKTÖR BRUHN.

Åhnej, vet ni — man kommer längst här i världen med att inte vara romantisk.

SAIMA.

Just min mening! Jag är utilist.

DIREKTÖR BRUHN.

Så-å? Det skulle jag knappast tro — åtminstone inte i vissa fall.

SAIMA.

Hvilka då?DIREKTÖR BRUHN.

Era omöjliga åsikter om äktenskapet?

SAIMA.

Aj aj — rör aldrig vid dem! Det är min religion.

DIREKTÖR BRUHN *(skämtsamt).*

Är ni inte kristen?

SAIMA.

Jo naturligtvis — liksom ni.

DIREKTÖR BRUHN *(nonchalant).*

Jag? — Hur vet ni det?

SAIMA.

Ni är döpt, konfirmerad och vigd. Ni har dessutom personliga sympatier för kristendomen.

DIREKTÖR BRUHN.

Hur i all världen kan ni veta det?

SAIMA.

Åh, jag gissar bara. *(En smula spetsigt.)* Det är ju kärlekens religion.

DIREKTÖR BRUHN.

Hör nu — hvad menar ni egentligen med det?

SAIMA *(oskyldigt)*.

Jag? Ingenting.

DIREKTÖR BRUHN.

Det var litet, det. Vet ni hvad jag tror?SAIMA.

Nej, låt oss inte tala om trossaker.

DIREKTÖR BRUHN.

Jo, jag tror att ni är elak.

(Samtalet fortsättes lifligt, men replikerna drunkna i sorlet.)

SÖRLING *(med en apelsin pä en assiett. Han öfverlämnar den med en bugning åt fru Bruhn)*.

FRU BRUHN *(lifligt)*.

Sådan präktig frukt! Ni förstår att välja, ni! Tack, tack... åh, jag är så glad!

SÖRLING.

Det är litet som gläder er.

FRU BRUHN *(med uppmärksamheten hos Saima och direktören).*

Ja-a.

SÖRLING *(melankoliskt)*.

Ni är lycklig, ni.

FRU BRUHN *(spritter till; därefter med febril uppsluppenhet).*

Lycklig? Javisst, det har jag ju alla skäl till. *(Bollar själfsvåldigt med apelsinen)*. Tycker ni inte det?

SÖRLING *(svärmiskt).*

Jo, men er man är lyckligare.

FRU BRUHN *(rycker till; ser bort till mannen)*.SÖRLING *(sakta)*.

Men jag tror inte, han vet om det. *(Kort paus. Sorlet omkring dem stiger. Saima skrattar till.)* Skall ni inte äta er apelsin?

FRU BRUHN *(med nervös liflighet).*

Jag vet inte! Den är så stor... och så spelas det visst strax upp. Jag skulle fördärfva mina handskar.

SÖRLING.

Får jag hjälpa?

FRU BRUHN *(lämnar honom assietten)*.

O, ja, ja! Så snällt! — Åh, jag är så nyckfull.

(Kort paus. Sörling skalar apelsinen. Det spelas upp).

STENSTRÖM *(närmar sig bugande).*

Nu är det min tur att bli lycklig.

FRU BRUHN *(kokett).*

Lycklig? Hur så?

STENSTRÖM.

Blygsamhet! — En dans med er! Ni vet ju att jag älskar konsten — *(Pinsam tystnad. Damerna le bakom solfjädrarne. Stenström själf hostar och fortsätter i ännu klumpigare ton)* ja, d. v. s. skönheten. *(Han bjuder henne armen.)*

SÖRLING.

Skall ni inte äta apelsinen?

FRU BRUHN.

Nej tack! *(Skrattar.)* Kan ni förlåta mig?SÖRLING *(troskyldigt).*

Ja, alt.

FRU BRUHN.

Och vill ni göra mig en tjänst?

SÖRLING.

Det vet ni.

FRU BRUHN.

Ät upp den!

SÖRLING *(bugar förlägen).*

FRU BRUHN *(bevekande).*

För min skull! *(Hon tager Stenströms arm. De göra ett slag åt andra sidan för all undvika trängseln i dörren. Hon kommer nära förbi sin man och slår honom skälmskt på armen med sin solfjäder.)* Tänker du skolka, lazzarone? *(Ut halfspringande.)*

(Rummet har småningom blifvit tomt på folk. Saima och direktör Bruhn framme till vänster. I fonden till höger Sörling, ätande på apelsinen med nervös brådska.)

SAIMA *(ser efter fru Bruhn)*.

Hon är riktigt söt.

DIREKTÖR BRUHN.

Så-å! Vet ni hvad? Jag skulle aldrig tillåta att man kallade *er* söt.

SAIMA.

Hvarför det?

DIREKTÖR BRUHN.

Det törs jag inte säga er — nu. Då springer ni ifrån mig. Apropos — är ni engagerad?SAIMA.

Naturligtvis! *(Med ett leende.)* Men det kan ju hända att jag är trött.

DIREKTÖR BRUHN.

Åh, det lär inte hjälpa, om jag känner era beundrare rätt. Och man kan inte begära det af dem — en så kolossal

uppoffring!

SAIMA.

Uppoffring — jo jag tackar! Ja — ni får väl se!

RÖNNE *(från fonden; till Sörling, som under synbar ansträngning håller på att svälja sista stycket af apelsinen).*

Hvad står på med dig? Du ser ut! —

SÖRLING *(generad).*

Hur så?

RÖNNE.

Som en hängd! — Men jag vet ju hur ohängd du är. *(Går förbi honom.)*

SÖRLING.

Hm — det var bara — *(sätter assietten och går ut i fonden).*

RÖNNE.

Nu står jag till din tjänst, Majsa lilla!

SAIMA *(småleende till direktör Bruhn).*

Där hör ni! *(Till Rönne med en djup nigning.)* Åh, så artigt! Jag tackar allra, allra 'mjukast!RÖNNE *(öfverlägset).*

Godt! Ödmjukhet är ungdomens skönaste prydnad.

DIREKTÖR BRUHN.

Då är du oanständigt illa prydd för att vara på bal.

RÖNNE.

Säg inte det. Har Saima nånsin gjort en sådan komplimang för dig? Det är ett osvikligt kännetecken. Hon har en graderad skala för sina nigningar. Hon är min termometer. På vinkeln af hennes knäveck räknar jag ut hur pass förmögen den är, som hon hälsar på.

SAIMA *(sötsurt).*

Hvad det är roligt att ha en bror, som är så kvick!

DIREKTÖR BRUHN.

Ja — och så förmögen! *(Med en lätt ironisk bugning för Rönne.)* Jag gratulerar dig!

RÖNNE.

Hvad då till? Det är väl ingen nyhet. Visserligen är min rikedom blott ideel: goda ideer, stora kunskaper — min blygsamhet förbjuder mig att räkna upp mera! Och hittills har hon icke förmått uppskatta den fullt. Men nu har hon troligen bruk för en smula intelligens; och som hon själf är en fattig flicka äfven i detta afseende...

SAIMA *(med ett nervöst skratt).*

Du blir alt bättre och bättre.DIREKTÖR BRUHN.

Ja, är det inte som jag altid sagt — det fins inte egenkärare varelser på jorden än unga medikofilare.

RÖNNE.

Jo-o!... Nå, det skulle då vara en och annan ung bankdirektör.

SAIMA.

Men Karl då!

DIREKTÖR BRUHN.

Åh, låt oss hållas.

RÖNNE.

Nej, låt oss hålla! *(Till Saima.)* Vi ha redan konverserat bort altför mycket af dansen. Får jag lof? *(Bjuder armen.)*

SAIMA.

Tack du! Jag behöfver dig inte, du stora ideella kassakista!

RÖNNE.

Så-å! Omslag i väderleken. Du bönföll ju för en stund sedan; ... men det var kanske för att ha en reservdans ledig?

SAIMA *(förlägen)*.

Bönföll?

DIREKTÖR BRUHN.

Ah — jag förstår det så väl! Den stackaren stod i en vrå — förbisedd och missmodig; — ni föll för ert goda hjärta. Men otack är världens lön!RÖNNE.

Ja, det har jag fått erfara! Men detta är ett afskräckande exempel, hur lätt det går för henne att kasta bort en leksak, hon nyss bad om.

DIREKTÖR BRUHN.

Så giftiga leksaker är det bäst att göra sig af med.

SAIMA *(med en blick)*.

Tack för hjälpen! Han är mig för svår.

RÖNNE *(med en gest som för att bjuda armen)*.

Du mottager således inte mitt offer?

SAIMA.

Nej, det vore hjärtlöst.

RÖNNE.

Just därför väntade jag...

SAIMA.

Åh, var inte rädd. Det var då inte något att hålla på. Du är *fri*.

RÖNNE.

Tack! *(Till direktör Bruhn.)* Hade du inte varit gift, skulle det varit en präktig witz.

DIREKTÖR BRUHN.

Låt inte en sådan småsak förhålla oss snilleblixten.RÖNNE.

Småsak! - Ett äktenskap! Säg det till fröken Sandgren!... Men eftersom vi äro ett litet lättsinnigt kotteri...

SAIMA.

Men Karl då!

DIREKTÖR BRUHN.

Honom tycks vi ha fått för era synders skull.

SAIMA.

Hu ja!

RÖNNE.

Det är inte illa sagdt af dig! När gud hade skapat så många kvinnor, att samvetena inte räckte till, gaf han dem, som blefvo utan, en medikofilare till bror. — Det är en kvick karl, som har sagt det.

SAIMA *(försmädligt).*

Kandidat Rönne — förmodligen!

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(som sitter vid ett af spelborden i kabinettet utanför, ropar).*

Kandidat Rönne! Vill kandidaten ta mina kort för ett ögonblick, medan jag sträcker på benen en smula.

RÖNNE.

Gärna? Får jag öfverta affärerna också? Då skulle grosshandlaren se, hur jag skulle uppmuntra vetenskapen.

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(belåtet).*

Medicinen, hva? Jag tror nog det, hä hä hä! *(Går ut i danssalen. Rönne intager hans plats vid spelbordet.)*DIREKTÖR BRUHN *(med en gest åt chäslongen).*

Vill ni inte sitta ner?

SAIMA.

Tack.

(De sätta sig.)

DIREKTÖR BRUHN.

Nå, kan ni er roll?

SAIMA.

Utantill ja; men det blir rent omöjligt att spela den.

DIREKTÖR BRUHN.

Ni misskänner era dramatiska anlag.

SAIMA.

Anlag? Jo, jag tackar! Jag kommer att skämmas ögonen ur mig.

DIREKTÖR BRUHN.

Det vore synd på de ögonen. Men jag tror ni kan vara lugn.

SAIMA.

Nej, det är just det jag inte kan.

DIREKTÖR BRUHN *(böjer sig fram).*

Rampfeber — hva?

SAIMA.

Ja-a, både det och... framför allt är det otäckt att spela mot er.DIREKTÖR BRUHN.

Mjuka tjänare! Tack för komplimangen.

SAIMA.

Ja, ni kommer att öfverglänsa mig helt och hållet.

DIREKTÖR BRUHN.

Jo vackert! Man kommer inte att se mig.

SAIMA *(kokett)*.

Hvarför gör ni narr af mig?

DIREKTÖR BRUHN *(varmt)*.

Jag, göra narr af *er*!

SAIMA.

Ja, det gör ni. Och jag *kan* inte spela mot er.

DIREKTÖR BRUHN.

Hvarför det?

SAIMA.

Därför att... jag inte kan.

DIREKTÖR BRUHN.

Ett äkta fruntimmersskäl! Så kategoriskt och så upplysande.

SAIMA.

Mot hvilken annan som hälst, men inte mot er! Och älskarinna till på köpet. Att känna hur era blickar kritiskt följa hvarje rörelse...DIREKTÖR BRUHN.

Än jag då — att känna hur era blickar kritiskt...

SAIMA.

Det är en annan sak.

DIREKTÖR BRUHN.

Hur så?

SAIMA.

Åh, ni är en rutinerad amatör — ni har praktik i branchen.

DIREKTÖR BRUHN.

Ska' det vara en pik.

SAIMA.

Nej, jag försäkrar! *(Skrattande.)* Åh, hur kan ni tro —

DIREKTÖR BRUHN.

Jo, ni är elak, det har jag kommit underfund med; men därför skall ni också spela rollen. Hela tillställningen blir annars fiasko. Tänk på de stackars brandskadade!

SAIMA.

Jag kan inte.

DIREKTÖR BRUHN.

Tänka?

SAIMA.

Åh fy!

DIREKTÖR BRUHN.

Eller älska? Kan ni inte det?SAIMA.

Inte för öppen ridä.

DIREKTÖR BRUHN.

Så-å.

SAIMA *(afvisande).*

Det är att profanera hela sitt känslolif.

DIREKTÖR BRUHN.

Ni tar det alt för seriöst — det är felet.

SAIMA.

Jaså, skall man inte det — när man är skådespelerska.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, lätt skall man ta det framför alt. Visa världen en glimt af sitt hjärta — inte för mycket — blott så pass, att det väcker aningen om en lidelse utan gräns, en vanvettig passion, som icke känner skrankor eller förbud, som aldrig svalnar, aldrig upphör att hoppas.

SAIMA *(i lätt ton).*

Bevars — ni är ju svärmisk som en nyförlofvad! Nå, jag undrar inte på det — hon är söt.

DIREKTÖR BRUHN.

Hvem?

SAIMA.

Det var en fråga! Er hustru naturligtvis.

DIREKTÖR BRUHN.

Jaså... ja-a.SAIMA.

Så ung och sprittande glad ...

DIREKTÖR BRUHN *(med ett melankoliskt leende)*.

Ung? Hon är fyra år äldre än jag.

SAIMA.

Så-å!

DIREKTÖR BRUHN.

Och mig anser ni väl fasligt gammal?

SAIMA.

Tror ni?

DIREKTÖR BRUHN.

Jag vet inte, därför frågar jag. Nå?

SAIMA.

Hå gud — nej! En karl på tretio är inte äldre än en flicka på tjugo.

DIREKTÖR BRUHN.

Men jag, stackare, är tretiofäm.

SAIMA.

Gör tjugotvå och ett halft i kvinnomynt. Just min ålder... och ni anser väl inte mig för gammal?

DIREKTÖR BRUHN.

Ni skämtar hjärtlöst! En sådan jämförelse!SAIMA.

Ja, hvarför inte?

DIREKTÖR BRUHN. .

Ni, med er friska skönhet, era vårljusa förhoppningar, ert rika, soliga framtidsperspektiv. Och jag.

SAIMA.

Ung och rik — hvad begär ni mer?

DIREKTÖR BRUHN *(sakta)*.

Men bunden.

SAIMA.

Så hårdt, att ni får resa till Paris ett par gånger om året för att skaka på fjättrarne. Beklagansvärde!

DIREKTÖR BRUHN.

Ni tror det inte? Och ändå borde *ni* förstå mig. Jag är som en fången konung — kan ni tänka er det? Han har sin hofstat — ett vackert palats, lyx och öfverflöd. Hvad begär han mer! I vinterträdgården grönskar det året om: drifhusblommor i krukor och träd i baljor, konstuppvärmda rabatter och springvatten i vackra fasoner — och tiden rinner, enformigt som sanden i ett timglas. Alt går af sig själf. Han behöfver bara njuta, ingenting annat. — Menar ni det?

Men om han så af en slump kom upp på slottets öfversta tinne — ensam — och stannade där och såg. *(Drömmande, med en gest som utåt öfver ett stort landskap.)* Utsikten är vid — där nere ligger hans land: skogar, sjöar och bärg; blå, violetta, tunnande sig mot luften långt borta vid horizonten.Naturen har vaknat nyss. Det spirar och skiftar så skärt och fint, och solskenet gjuter sig varmt öfver denna yppiga, bedårande prakt. Det är vår... *(sakta)* och våren är skön i södern.

(Paus. Han ser icke på henne, utan sitter försänkt i sig själf. Hon betraktar honom spändt, med beundran och intresse.)

Tror ni inte att han kunde gripas af en förunderlig längtan och ett obändigt frihetsbegär, medan han ser ut öfver detta härliga land, som kunde varit hans, om han varit fri?

SAIMA *(hänförd)*.

Jo, och då sliter han sina band.

DIREKTÖR BRUHN *(nedslagen)*.

Men om han inte kan?

SAIMA.

En konung kan alt.

RÖNNE *(vid spelbordet)*.

Där gick sista trumfen.

(Saima och direktör Bruhn spritta upp och se mot fonden. Dansen är slut. Par efter par komma in och fylla rummet. Fru Bruhn vid Stenströms arm. Man sorlar och skrattar. Anderberg går omkring och bjuder kaffe och likörer.)

STENSTRÖM *(bugar sig för fru Bruhn)*.

Jag tackar för denna högtid!

FRU BRUHN *(sätter sig i en ämma till höger)*.

Alltid lika superlativ i era uttryck!STENSTRÖM.

Jag kan ändå inte i ord ge uttryck åt... *(Repliken drunknar i sorlet)*.

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(närmar sig direktör Bruhn och Saima)*.

Nå, fröken Rönne, ni har visst alla skäl att vara nöjd med er värd. Hä, hä!

DIREKTÖR BRUHN *(muntert)*.

Det skulle jag tro att alla ha; men tack för påminnelsen! *(Går, blandar sig i sällskapet och synes under det följande konversera här och hvar, artig och förbindlig.)*

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(till Saima)*.

Han tycks inte förstå sig på kvickheter, hä? Men en stilig karl — hva?

SAIMA *(likgiltigt)*.

Åhja.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Och en karl med affärsgeni! Tro mig — jag har blick! Han slutar som millionär!

SAIMA *(med en snabb blick)*.

Tror ni det?

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Lita på mig — jag har blick, hä!

FRU BRUHN (kommer till).

Nå, fröken Rönne, hur har ni det?SAIMA.

Tack, det fins blott en möjlighet, när man är herrskapets gäst.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Jojo — nog har man det bra här altid.

FRU BRUHN *(till Saima)*.

Fy så ni smickrar! *(Till Hollgren.)* Att grosshandlaren var oförbätterlig visste jag på förhand.

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(belåtet)*.

Hä, hä, hä!

SAIMA.

Det är inte smicker; här är ju ett paradis.

FRU BRUHN *(muntert)*.

Tycker ni det? Och ni har ändå inte sett mina rum? *(Hon drager henne med sig öfver scenen, öpnar dörren till höger och ser på henne med ett småleende).*

SAIMA *(med ett djupt andetag af beundran)*.

Ah! Något sådant har jag aldrig sett förr... det är ju som i en saga!

FRU BRUHN.

Kom! Ni förstår er på konstsaker och nipper. *(De gå in)*.

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(vänder sig till några herrar, som stå i en klunga på golfvet)*.

Hans paradis ligger åt andra hållet. *(Pekar med tummen bakåt vänster.)*

*(De skratta i korus.)*FRÖKEN SANDGREN *(som promenerat omkring vid Sörlings arm, nalkas nu rampen, inbegripen i ifrigt samtal med sin kavaljer).*

Jag tycker för min del, att det inte kan finnas mer än en tanke om saken.

SÖRLING.

Nej, det kan nog vara.

FRÖKEN SANDGREN *(med emfasis)*.

Hon kunde inte handla annorlunda. Hela hennes kvinliga värdighet måste ju uppresa sig mot detta tyranniserande.

SÖRLING.

Ja-a.

FRÖKEN SANDGREN.

Ty det fins något, som man icke får, icke kan gifva efter — denna aktningsfulla vördnad, med hvilken mannen sedan sekler tillbaka sett upp till oss kvinnor.

SÖRLING.

Ne-ej, det är tydligt.

FRÖKEN SANDGREN *(lugnare)*.

I det fallet vet jag ingen älskvärdare representant för den gamla nordiska ridderligheten, än direktör Bruhn.

RÖNNE *(kommer till).*

Anser ni ridderligheten som något specifikt nordiskt?

FRÖKEN SANDGREN *(med märkbar köld)*.

Ja, naturligtvis!RÖNNE *(försmädligt)*.

Och således mig som ett praktexemplar af en chevaleresk ung man?

FRÖKEN SANDGREN *(med hetta)*.

Ni är det förfärligaste resultat af omogen anatomisk visdom i förening med moderna fraser och ett kolossalt självförtroende.

SÖRLING *(skrattar)*.

RÖNNE *(retsamt)*.

Analysen hedrar er skarpsinnighet. Vill ni ha ett litet prof på min kemiska visdom i utbyte?

FRÖKEN SANDGREN *(öfverlägset)*.

Det vore särdeles intressant.

RÖNNE.

Föreställ er då, att jag på en retort hade det agglomerat af cellmolekyler, som fått namnet fröken Bertha Sandgren.

FRÖKEN SANDGREN.

Ni börjar särdeles delikat; men fortsätt, jag ber. Sådana småsaker får man lämna ur räkningen, när man konverserar med er.

RÖNNE.

Som sagdt — här ha vi retorten. Låt oss nu se hvad vi kunna få fram!

20 % dockhemsliteratur,
10 % missförstådd Stuart Mill och vanstäld Herbert Spencer,30 % förlegad romantik,
5 % snörlif,
4 1/2 % tournyr,
1/2 % själfständig tankeförmåga.

FRÖKEN SANDGREN *(med illa dold förtrytelse)*.

Nu kom jag underfund med en ny sida hos er — ni är plump. Ni har ingen aktning för oss kvinnor.

RÖNNE *(småleende)*.

I det fallet äro vi åtminstone likstälda. Ni har ingen aktning för pigan, som borstar era skor. Och hon är lika mycket kvinna som ni!

SÖRLING *(gör energiska försök att hålla sig allvarsam)*.

FRÖKEN SANDGREN *(indignerad; till Sörling)*.

Får jag be om er arm!

SÖRLING *(spritter till)*.

Tackar! *(Bugar förlägen. Han bjuder henne armen. De gå mot fonden)*.

(Fru Bruhn och Saima från höger.)

SAIMA.

Åh, så mycket vackert jag sett!

FRU BRUHN.

Det är ingenting; men ute på villan fins en del. Jag svärmar för alt som är skönt, och Hugo är kännare.SAIMA.

Det måtte vara härligt att få ordna alt efter egen smak — aldeles efter sitt eget hufvud.

FRU BRUHN *(uppsluppet)*.

Men då skall det vara ett bättre hufvud än mitt. Ah, som jag kan komma i valet och kvalet! Där kan Hugo komma med en pjes *(härmar honom)*. »Sehär, Bettina, denhär skall du ställa upp så att den tar sig *riktigt* bra ut.» — Och så är der så fullt förut, att man inte kan göra så här. *(Sätter ner ett finger.)* Ja, hvad skall man då taga sig till?

DIREKTÖR BRUHN *(som står i närheten, samtalande med Stenström, vänder sig om och hviskar slugt).*

Man slår sönder!

FRU BRUHN.

Jo, jag tackar! *Då* skulle brumbjörnen komma fram! Nej, man bråkar sitt stackars hufvud och späjar och snokar tills man hittar plats på en hylla eller en pjedestal.. .

STENSTRÖM *(angeläget)*.

Om jag någongång kunde stå till tjänst med ett råd, så...

FRU BRUHN.

Tack — det vore att anlita er godhet för mycket.

STENSTRÖM.

Visst inte. Jag skulle med största nöje...

FRU BRUHN.

Ni är naturligtvis altid välkommen som gäst.STENSTRÖM *(belåtet).*

Tackar! Jag tar er på orden!

FRU BRUHN *(till Saima).*

Det har just kommit en sändning ut till villan, och alt skall ordnas innan vi flytta dit. En statyett i marmor, som naturligtvis skall ha »den bästa platsen». *(Hon gör en paus, vänder på hufvudet och ser skälmaktigt bort till mannen; drager Saima ett steg längre ditåt.)* Men jag skall säga er något: ni kommer med och delar mina lidanden. Jo, det gör ni. Det blir förtjusande.

SAIMA *(förvånad).*

Men —

FRU BRUHN.

Åh, inga men. Jag är en smula bortskämd, må ni tro. Och jag släpper inte dem jag tycker om.

SAIMA.

Tack, men jag vet inte...

FRU BRUHN.

Nej, det är jag som skall tacka. Jag skall nog draga nytta af er. *(Anderberg kommer förbi med likörbrickan.)* Nu ska' vi ha oss ett glas chartreuse — inte sant? Det är godt. Skål! Om jag finge lof... det fins intet ord så behändigt och trefligt som det där lilla »du». *(De klinga och kyssa hvarandra.)*

SAIMA.

Tack! Men du är så rysligt snäll. Du gör mig alldeles förlägen.FRU BRUHN.

Snäll? Ingen människa är snäll. Fråga din bror, han säger att hela världen är bygd af lutter egoism.

SAIMA.

Karl ja . ..

(De taga hvarandra om lifvet och gå i lifligt samtal omkring i rummet. Deras röster drunkna i sorlet.)

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(i fonden, midt i en flock herrar, skrattar till, högt och ogeneradt. De andre instämma).*

FRÖKEN LUNDBERG *(i samtal med fröken Törnbom).*

Grosshandlaren gymnastiserar lungorna.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Han måtte ha haft tur i kväll.

FRÖKEN LUNDBERG.

Det har han altid. *(Gör en gest åt hufvudet.)*

FRÖKEN TÖRNBOM *(skrattar).*

Nej då!

(De fortsätta samtalet med lägre röster.)

FRU BRUHN *(kommer åter fram mot rampen, med Saima om lifvet).*

Därute äro vi så ensamma, Hugo och jag, och det blir långtrådigt med ständiga tête à têter.

SAIMA.

Åh, för den skull så...FRU BRUHN.

Jo, i längden. Och så leds jag.

SAIMA.

Kan du göra det, du som är så glad och...

FRU BRUHN *(afbryter).*

Hugo du! *(Direktör Bruhn närmar sig.)* Du får alt taga Saima och mig ut till fabriken en dag. Eller hur, Saima?

DIREKTÖR BRUHN.

Ja visst. Det var ett charmant förslag. *(Ifrigt till Saima.)* Det måste ni vara med om. — Ponnyhästarne och splitternya korgvagnen — damerna i framsätet — jag själf på hundsvotten — och en korg komprimerad lifsglädje under fotsacken.

SAIMA.

Har ni lifsglädje korgvis... ni lycklige, som har alt.

FRU BRUHN *(skrattar ystert).*

Ha, ha, ha! Du känner inte Hugos språk. Komprimerad lifsglädje — det är champagne det.

SAIMA *(med glänsande ögon).*

Åh!

DIREKTÖR BRUHN.

Jag hoppas kunna lära er det språket.

SAIMA.

Hvilket?DIREKTÖR BRUHN.

Lifsglädjens.

FRU BRUHN.

Ja, det fins inte bättre läromästare på jorden, *(en lindrig darrning i rösten)* när han vill.

SAIMA *(betraktar direktören med nyfiken beundran).*

DIREKTÖR BRUHN.

Nå, accepterar ni?

SAIMA.

När sade jag nej till en förströelse? *(Kokett, med handen för munnen.)* Åh, vår tråkiga lilla storstad! Men tyst för all del — annars blir jag olycklig!

STENSTRÖM *(bugar sig för Saima).*

Det blef ändå en dans till — och den är min. Men jag har haft ett förskräckligt besvär med musiken.

DIREKTÖR BRUHN.

Har du komponerat den?

STENSTRÖM.

Nej — jag menar musikanterna.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, dem har du väl inte...

STENSTRÖM *(fnyser till, otympligt; fortsätter).*

De höllo på att slumra in vid sista valsen. Nu satte jag dem att spela en galoppad för att hålla dem vakna.DIREKTÖR BRUHN.

Så länge det varar ja!

(Stenström och Saima gå ut, arm i arm.)

SÖRLING *(stryker omkring i närheten af fru Bruhn och betraktar henne med smäktande ögonkast).*

DIREKTÖR BRUHN.

Nå, dansar ni inte, herr Sörling?

SÖRLING.

Tackar — inte nu!

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, det ser jag. *(Går förbi honom och gör ett slag ut i balsalen.)*

SÖRLING *(går fram och gör min af att bjuda upp fru Bruhn).*

RÖNNE *(träder till).*

Nej, min gosse, fru Bruhn är uppbjuden.

SÖRLING *(förlägen).*

Jaså — ja-a — hm! — Ursäkta! *(Går.)*

FRU BRUHN *(skämtsamt).*

Hvem ger er lof att disponera mina danser?

RÖNNE.

Ingen. Jag begagnar mig emellertid af den starkares rätt.FRU BRUHN.

Det kunde ha misslyckats.

RÖNNE.

Det kan misslyckas för er, ifall ni dansar så vansinnigt.

FRU BRUHN.

Hvem frågar efter det!

RÖNNE.

Det är att spela tärning om sitt lif. Med ert hjärtfel...

FRU BRUHN.

Än sen? Det är stil i det. Vet ni hvad det är att spela högt?

RÖNNE.

Det är vansinnigt. Och jag skall säga åt er man.

FRU BRUHN *(själfsvåldigt)*.

Nej, nej — säg det inte — säg det inte! *(Griper honom i armen; då hon ser mannen komma, med forcerad liflighet).* Åh, nej, nej, nej!

DIREKTÖR BRUHN *(kommer raskt in från danssalen)*.

En sådan präktig galopp! Det riktigt kittlar i benen. Kom, Bettina!

FRU BRUHN *(sträcker sig i stolen, kokett)*.

Jag är nästan trött.DIREKTÖR BRUHN.

Du?! — Inbilla mig det!

FRU BRUHN.

Jo, och så är jag uppbjuden.

DIREKTÖR BRUHN.

Så mycket bättre! Stulen lycka... Hvar är min rival ?

FRU BRUHN *(pekar på Rönne)*.

Där!

RÖNNE *(som hela tiden sökt få ett ord emellan)*.

Din fru får inte dansa mer.

DIREKTÖR BRUHN.

Åhå, din lurifax! Unnar du mig inte ett enda hvarf?

FRU BRUHN.

Bara ett hvarf, — stränge doktor!

RÖNNE.

Ni har redan dansat hundratals hvarf för mycket.

DIREKTÖR BRUHN *(halft ironiskt i det han bjuder sin fru armen).*

Jaså, är det bara i egenskap af medikofilare du har något att invända, så generar jag mig inte.

FRU BRUHN *(tar hans arm, vänder sig om och småler vackert mot Rönne).*

Åh — se inte så ond ut. Bara ett litet hvarf! *(De gå.)*RÖNNE *(kastar sig i en ämma under växtpyramiden, med ryggen vänd åt fonddörren. Lyssnar slapt till musiken, själfsvåldigt nedsjunken i stolen så att han icke observeras).*

(Fröknarna Lundberg och Törnbom komma i förtroligt samspråk in genom dörren i fonden.)

FRÖKEN LUNDBERG.

Och hörde du hvad han sa' till fröken Sandgren?

FRÖKEN TÖRNBOM *(skrattande).*

Ja, det är den gemenaste karl jag känner.

FRÖKEN LUNDBERG.

Men det gjorde henne i alla fall godt, fast det var oförskämdt.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Ja, det är rysligt hvad han tar sig en ton här i huset! Och det är som om alla människor bara skulle vara driftämnen för honom.

FRÖKEN LUNDBERG.

Åh, det är naturligtvis för det direktören... *(blir Rönne varse, hostar högt och varnande).*

RÖNNE *(betraktar dem med ett spefullt grin).*

FRÖKEN TÖRNBOM.

Det är — visst tid att — säga godnatt — nu. *(Under repliken draga de sig hastigt tillbaka.)*

RÖNNE *(böjer sig fram öfver stolens karm, skrattar och nickar efter dem).*

Morjens! *(Återtager sin förra ställning.)*ANDERBERG *(från fonden, stel och rak. Ser sig omkring, men då han ingen observerar, antager han otvungna later, går fram till bordet, serverar sig ett glas likör, njuter det sakta och smackar med kännaremin. Håller just på att servera sig ännu ett glas, vänder sig om för att kasta en blick mot dörren och varseblir Rönne, som intresserad lyfter på hufvudet och betraktar betjänten med ett bredt, godmodigt smil. Anderberg studsar, men återvinner genast fattningen och går fram till Rönne med brickan. Musiken har slutat därutanför. Man hör de afskedstagandes sorl).*

RÖNNE.

Tack, jag har redan försett mig. Nu kunna vi ha fått nog, båda två.

ANDERBERG *(bugande).*

Får det inte vara?

RÖNNE.

Nå, om vi skulle ta en till. Skål, Anderberg!

ANDERBERG *(bugar, men låtsar icke förstå).*

RÖNNE.

Tag ett glas, gamle skämtare.

ANDERBERG.

Det kan *aldrig* komma på frågan.

STENSTRÖM *(i dörren, varm och andfådd).*

Hå, hå! Här kommer man lagom, tycks det. En chartreuse ofvanpå en sådan dans, det är alt hvad njutning en människa har behof af.RÖNNE *(med ett smil).*

För tillfället åtminstone. — Skål! *(De klinga och dricka.)*

(Anderberg seglar bort med brickan.)

STENSTRÖM *(kastar sig i en ämma).*

RÖNNE.

Nu tar man farväl, hör jag.

STENSTRÖM.

Åh — ja, ja, ja! Det var skönt.

RÖNNE *(vill resa sig).*

Ja, så får man väl ge sig i väg.

STENSTRÖM.

Du kan gärna lugna dig en stund. Man håller som bäst på med att knuffas i tamburen. Fröken Sandgren kämpar som gälde det lifvet eller kvinligheten — för sina galoscher. — Det fins ingenting otrefligare än att stå i kö för att trycka värdfolket i näfven.

RÖNNE *(återtager sin plats).*

Nå ja, det brådskar kanske inte. Men jag skulle egentligen bogsera min syster.

STENSTRÖM.

Hon har nog den som bogserar sig. Gå med ut och drick porter i stället.

RÖNNE.

Nej fan! Man måste hålla en smula på anständigheten.STENSTRÖM.

Du? *(Skrattar.)*

RÖNNE *(lätt).*

Ja; jag är inte bornerad, och sedligheten ger jag i allmänhet fan. Men under nuvarande förhållanden måste man, gunås, hålla till godo med moralen, d. v. s. skenet.

STENSTRÖM.

Så följ hem syster din, och kom så igen. Kanske få vi Bruhn med.

RÖNNE.

Åhja, egentligen känner jag mig inte upplagd för sängen.

STENSTRÖM *(lyssnar utåt; sorlet har aftagit).*

Nu få vi alt ge oss af, *(reser sig)* öfverenskommet således?

RÖNNE.

Ja.

(De gå. I dörren möta de fru Bruhn.)

FRU BRUHN.

Ser man på! Medicinen och konsten sida vid sida!

STENSTRÖM.

Anatomien och konsten! De ha altid varit goda vänner. *(Bugar sig djupt.)* Farväl. Tack för i dag.

FRU BRUHN.

Åh, jag ber.RÖNNE (bugar).

God natt!

FRU BRUHN.

God natt, stränge Mentor. *(Går mot rampen.)*

(Herrarne buga och gå.)

DIREKTÖR BRUHN *(i dörren, med rocken på och hatten i hand).*

Betty du — jag går ut med.

FRU BRUHN.

Jaså.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja — ser du — jag är varm — kan inte sofva ändå på ett par timmar. Har dessutom ett affärstelegram...

FRU BRUHN *(ler matt).*

DIREKTÖR BRUHN.

Men du får inte sitta uppe; du är trött nu — du ska' lägga dig — hör du!

FRU BRUHN.

Ja.

DIREKTÖR BRUHN.

Och sofva riktigt lugnt och godt.

FRU BRUHN.

Och inte synda.

DIREKTÖR BRUHN *(spritter till).*

Hva'?FRU BRUHN *(med ett matt småleende)*.

För det vet du ju, att den som sofver inte gör.

DIREKTÖR BRUHN *(skrattar)*.

God natt då — Bettina! *(Tar henne om lifvet och vaggar henne ett ögonblick fram och tillbaka, medan hon håller armarne om hans hals)*. Och glöm nu inte bort, att du skall sofva riktigt, riktigt godt. *(Kysser henne slapt; lösgör sig.)*

FRU BRUHN *(med forcerad glädtighet).*

Jag skall göra hvad jag kan. Godnatt!

(Han går, vänder sig om i dörren och kastar en slängkyss åt henne. Hon nickar muntert och viftar med näsduken. Sedan han försvunnit, går hon ett slag öfver golfvet. Hela spänstigheten i hennes hållning är borta med ens. Hon sjunker ner i en ämma vid bordet.)

Ah — jag kan inte mer! *(Stirrar slött framför sig ett ögonblick, låter så ansigtet sjunka ner på bordskifvan. Vid ljudet af pigans steg spritter hon upp och återtager sin eleganta hållning.)*

Sofi — drag af mina skor!

SOFI *(drager dem af med synbar ovilja).*

FRU BRUHN.

Och så mina toffler.

SOFI *(går in till höger)*.

FRU BRUHN *(betraktar under tystnad sina fötter och skakar på hufvudet).*SOFI *(kommer igen med ett par mjuka, eleganta toffler och sätter dem på sin matmors fötter).*

FRU BRUHN.

Tack! *(Reser sig och går mot dörren till höger, lätt och spänstigt. Vänder sig om.)* Rym ut det här. (*Pekar på kringspridda kaffekoppar, likörglas etc.)* Släck sedan och laga att här blir tyst. Jag vill ha ro. *(Går.)*

SOFI *(ropar)*.

Anderberg! *(Går till fonddörren och ser ut.)* Ja, jag kunde väl tro, att han höll på att smörja kråset. Seså, kom och hjälp mig att få ut dethär!

ANDERBERG *(en smula beskänkt)*.

Smörja kråset, sa' hon? Kommer aldrig på frågan. *(Tar upp ur bakfickan en cigarr, som han tänder öfver lampan.)*

SOFI *(med förtrytelse)*.

Ja kunde jag inte tro det! Han har varit i herrns cigarrlåda.

ANDERBERG *(påtar i bakfickan, smått generad).*

Nä-ä! Man kan väl ha råd att hålla sig med cigarrer själf.

SOFI *(skrattar försmädligt).*

(De samla koppar och glas på en bricka. Anderberg betraktar emellanåt Sofi med ohöljd beundran.)

ANDERBERG.

Herrn gick ut.SOFI *(otillgängligt)*.

Än sen då? Det har han väl lof till!

ANDERBERG *(med en grimace)*.

Hva' tror hon han skulle ute så dags?

SOFI.

Seså, tag kopparne och bekymra sig inte om andra!

ANDERBERG.

Inte ville jag vara i fruns ställe.

SOFI.

Hvarför det?

ANDERBERG *(grinar, blundar med ena ögat och ser på henne).*

SOFI.

Usch, så'n knöl han är!

ANDERBERG *(närmar sig).*

Nä? *(Kärvänligt.)* Inte är jag det, hva? *(Tar henne om lifvet och vill kyssa henne.)*

SOFI *(med frökenhållning, förolämpad; söker göra sig lös).*

Släpp mig, karl, annars blir han olycklig!

ANDERBERG *(ogeneradt).*

Seså, var nu snäll.

SOFI *(ger honom en örfil).*

Där har han! Akta sig bara, annars talar jag om det för direktören.ANDERBERG *(afkyld).*

Gubevars! Hon är högfärdig nu, så länge det varar. Sen blir det te å lipa. *(Lyfter upp brickan och går.)*

SOFI *(ställer ännu något i ordning, släcker så ljus och lampa, går och stänger fonddörrarne efter sig).*

FRU BRUHN *(från sängkammaren, klädd i en lång, ljus morgonrock. Håret slätkammadt och sminket aftvättadt. Hon ser gammal ut; dragen slappa och hållningen dödstrött. Hon bär ett ljus i handen, hvilket hon för ett ögonblick sätter på divanbordet medan hon går fram till fonddörren, öpnar den och lyssnar utåt. Stänger så dörrarne igen, stannar ett ögonblick midt på golfvet och tycks eftersinna.*

Tar ljuset och går öfver golfvet, mödosamt, stödjande sig mot möblerna. Lyssnar vid direktörens dörr, öpnar den sedan och lyser ditin med ljuset. Drager sig tillbaka och stänger dörren. Lägger handen ett ögonblick öfver ögonen och lutar sig tungt mot dörrposten, samlar sina krafter och tar ett par steg mot sina rum; stannar, vänder sig och går fram till spegeln, sätter ljuset upp till sitt ansikte och betraktar det länge och uppmärksamt, med djupt allvar. Skakar dystert på hufvudet).

Du är för gammal, min vän. Det blir att ge tapt! *(Vänder sig om med en tung suck och går långsamt mot sitt rum, vacklar till, hugger fast i en stolrygg men tappar ljuset, som släcks. Hon böjer sig ner med ansträngning, tar upp det och går, utan att tända det, fram mot sina rum, hopsjunken af trötthet.)*

(Ridån faller.)

*ANDRA AKTEN.

Samma dekoration.

Morgon vid 11-tiden. Sofi går och dukar ett ytterst elegant litet kaffebord för två.

DIREKTÖR BRUHN *(från vänster).*

God morgon, Sofi.

SOFI *(niger kokett).*

Go' morron!

DIREKTÖR BRUHN.

Ska' vi frukostera här i dag?

SOFI.

Ja, jag tänkte det var bäst, för i matsalen ser ut så ingen människa kan äta där.

DIREKTÖR BRUHN.

Det här var ju fan så stiligt; här borde man altid frukostera. *(Gnuggar händerna.)* Varmt och godt *(slår sig ner i en karmstol)* och inte de där otrefliga ekstolarne. — Hvar är posten?

SOFI.

Jag skall tömma lådan. *(Går.)*DIREKTÖR BRUHN *(leker med teskeden och koppen, medan han hvisslar en melodi ur »Tiggarstudenten»)*.

SOFI *(kommer igen med ett par tidningar och några bref).*

DIREKTÖR BRUHN *(ser igenom brefven)*.

Bankskrifvelser — äh, det är ju Söndag — de få vänta. *(Skjuter dem åt sidan och vecklar upp en tidning.)*

SOFI *(slutar dukningen; går sedan till fruns dörr och öpnar den).*

Serveradt!

(Går.)

FRU BRUHN *(från höger. I allvarlig förmiddagsdräkt, osminkad).*

God morgon.

DIREKTÖR BRUHN *(studsar)*.

Hur är det, Betty? Mår du inte bra?

FRU BRUHN.

Jo tack. *(Går fram till kaffebordet, slår sig ner och serverar. Han är orolig och betraktar henne med forskande blickar.)*

DIREKTÖR BRUHN.

Betty, är du missnöjd?

FRU BRUHN.

Hm — nej. Jag tror inte det kan kallas så.

*(Paus. De dricka tysta sitt kaffe.)*DIREKTÖR BRUHN.

Har jag gjort dig emot med något?

FRU BRUHN.

Hå nej.

DIREKTÖR BRUHN.

Men hvad i Herrans namn är det? Något måste det ju vara. Du är dig inte lik.

FRU BRUHN.

Nej.

DIREKTÖR BRUHN.

Är du ond?

FRU BRUHN *(sätter koppen ifrån sig)*.

Nej, Hugo, jag är inte ond. Men förändrad — det är sant. Jag var så trött i går, att jag inte kunde sofva; och så tänkte jag.

DIREKTÖR BRUHN.

Hvad säger du! Nå, resultatet af denna okvinlighet?

FRU BRUHN *(allvarligt).*

En själfbekännelse.

DIREKTÖR BRUHN.

Jaså.

FRU BRUHN.

Jag såg att det lif jag fört har gräft ut mig. Jag är tom — ihålig, ser du. Det är alltsammans.DIREKTÖR BRUHN.

Heiligen des Himmels! — du börjar väl inte med kvinnofrågan? Ha vi inte fått fröken Sandgren för våra synders skull!

FRU BRUHN.

Åh, var lugn. Här gäller det blott mig ensam. Jag har varit kolossalt enfaldig.

DIREKTÖR BRUHN.

Så-å.

FRU BRUHN.

Att vid mina år gifta mig med en man så ung som du?

DIREKTÖR BRUHN.

Hvem talar om år? Gör din toalett och se dig i spegeln, så har du svar.

FRU BRUHN.

Alltid densamme! Hvad skulle jag inte vilja ge för att en enda gång få tala allvarsamt med dig.

DIREKTÖR BRUHN.

Tout à vous! Men du får raska på *(ser på klockan)*, ty snart kan här komma någon.

FRU BRUHN *(skrattar nervöst).*

Ett utmärkt sätt att uppmuntra till meddelsamhet. Klockan i handen: »Seså, du har fäm minuter på dig, drag på vefven och anförtro mig alt hvad du har på hjärtat».DIREKTÖR BRUHN.

Du är nervös. Du har dansat för mycket och sofvit för litet.

FRU BRUHN.

Ja.

(Kort tystnad.)

DIREKTÖR BRUHN.

Hvad var det så du ville säga?

FRU BRUHN.

Ingenting — hugskott och tankar, som man kanske yttrar när man sitter förtroligt tillsammans för stängda dörrar, men som man eljes håller inne med. *(Reser sig, trött, som för att gå.)*

DIREKTÖR BRUHN.

Nå, kära du — tamburdörren är visst riglad. Och så är ju all right.

FRU BRUHN *(ler vemodigt och ser på honom).*

DIREKTÖR BRUHN.

Skulle vi så tala allvarsamt?

FRU BRUHN *(skakar på hufvudet; med konstlad munterhet).*

Nej, det var bara dumheter. *(Vill gå.)*

DIREKTÖR BRUHN.

Nu börjar jag värkligen bli nyfiken. *(Fattar hennes hand, allvarsamt.)* Betty, säg mig hvad det var.FRU BRUHN *(kastar sig slapt i en stol)*.

Jag är trött. Åh, Hugo, jag är så trött!

DIREKTÖR BRUHN.

En badtur i sommar?

FRU BRUHN.

Nej, det är inte kroppen... Det är bara det, att mitt lif är så innehållslöst, den roll jag spelar så förfärligt fadd; — jag vämjes vid den.

DIREKTÖR BRUHN.

Så'na infall! Det kommer af nattvaket. En tur i vagn skall göra dig godt. Gå in och kläd dig.

FRU BRUHN.

Jag är klädd tillräckligt.

DIREKTÖR BRUHN.

Inte vill du visa dig så?

FRU BRUHN.

Hvarför inte?

DIREKTÖR BRUHN *(ler utan att svara).*

FRU BRUHN.

Det är just det jag vill skall vara slut.

DIREKTÖR BRUHN *(nickar, söker att dölja sitt leende, ännu alt jämt utan att svara).* FRU BRUHN.

Eller tror du, jag tänkt på någon annan än dig, då jag stått för spegeln i timvis för att maskera mig till min ingenue-roll? *(Reser sig och vill gå.)*

DIREKTÖR BRUHN *(tar hennes hand och håller henne kvar).*

Seså, du är upprörd. Det är någonting i vägen med dig. Du är ju riktigt mjältsjuk, — du, som annars är så yster och glad.

FRU BRUHN.

Glad? — Hå, jag skulle ha blifvit alt hvad du velat och hur du hade velat. För mig fans endast ett: din värld skulle bli min.

DIREKTÖR BRUHN.

Det blef den ju också.

FRU BRUHN.

Nej, den blef det aldrig.

Jag kände att något stod emellan oss. Jag såg att du gled alt längre bort ifrån mig. Jag måste vinna dig tillbaka — och det fans icke det medel, som jag skulle ha skytt. Så blef jag den jag var; och jag spelade så väl, att jag ett ögonblick höll på att dupera mig själf. *(Paus; därefter med ett matt småleende.)* Jag märkte inte hur lönlöst det var.

DIREKTÖR BRUHN *(lätt sarkastiskt)*.

Jag var kanske inte besväret värd?FRU BRUHN.

Värd? Det tror jag aldrig att jag tänkt på. Men jag har sett att du är ung... och att jag icke är det.

DIREKTÖR BRUHN.

Och din kärlek? Hörde den också till pjesen?

FRU BRUHN.

Kärlek? Åh, jag afskyr det ordet! Man har tummat det så länge, att prägeln är försliten och valören borta.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, det ser minsann inte bättre ut.

FRU BRUHN.

Ordet — sade jag; inte det andra. Det fins något som från barndomen sjunges in i vårt sinne och drömmes in i vårt lif, någonting gåtfullt och lockande, som man söker gripa men aldrig når. Oss kvinnor ger det förmågan att bli en bråkdel af en annans tillvaro, böja oss in i hans tankegång, stramas upp af hans vilja och eldas af hans böjelser.

DIREKTÖR BRUHN *(som tankfullt nickat bifall)*.

Och oss män kan det ägga till en hjältedat eller ett skurkstreck. Det betager oss hvarje hänsyn och ger oss kraft att slita alla band.

FRU BRUHN.

Har du känt det så?

DIREKTÖR BRUHN *(skrattar)*.

Kära Bettina — hvilken morgonduett!*(Det ringer. Direktören spritter till och betraktar sin hustru med nervös oro.)*

FRU BRUHN.

Hvem kan det vara, som kommer så tidigt?

DIREKTÖR BRUHN.

Det vet jag inte. Men du får väl göra toalett ordentligt.

FRU BRUHN.

Nej, jag tänker taga emot sådan jag är.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är Saimas röst... Åh, jag ber dig, Betty!

FRU BRUHN *(reser sig häftigt).*

Nej! *(Ser på honom ett ögonblick med harm; veknar. Går hastigt in till sig.)*

SAIMA *(från fonden; klädd i en elegant vårkostym, glad och kokett)*.

God morgon! Jag kommer bestämdt för tidigt. Åh, jag kan aldrig lära mig det cirklade, regelrätta.

DIREKTÖR BRUHN *(står stilla och betraktar henne).*

Så morgonfrisk! Är ni inte trött?

SAIMA *(skakar på hufvudet).*

Nej! *(Hon går fram och räcker honom handen.)*DIREKTÖR BRUHN *(trycker den varmt, medan han altjämt betraktar henne med tydlig beundran).*

Betty kommer strax. Hon klär sig.

SAIMA.

Det är skandalöst att komma så tidigt.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är raskt.

SAIMA.

Hvilket utsökt litet kaffebord à deux! Och blommor! Man skulle tro er vara nygifta.

DIREKTÖR BRUHN.

Tror ni man kan se det på frukostbordet?

SAIMA *(kommer ihåg sig).*

Men tack för i går. Gud, så oartig jag är!

DIREKTÖR BRUHN *(skrattar).*

Det cirklade regelrätta...

SAIMA *(slår ifrån sig med båda händerna och skrattar).*

DIREKTÖR BRUHN *(skjuter fram en stol åt henne)*.

Nå, så var det rollen.

SAIMA *(sätter sig)*.

Ja, som sagdt — jag kan den som en katekeslexa. Men inte spela. Inte ett dugg. Stackars de brandskadade, som skola förlita sig på min talang.DIREKTÖR BRUHN.

Den slumrar ännu.

SAIMA.

Jag tror inte min begåfning ligger åt älskarinnefacket.

DIREKTÖR BRUHN.

Hvem vet! Kanske man kan väcka den.

SAIMA.

Omöjligt. Rösten är för svag.

DIREKTÖR BRUHN.

Min röst har tonfall som ni aldrig hört.

SAIMA.

Ja men min. Det är den som inte duger.

DIREKTÖR BRUHN.

Kanske inte era ögon häller?

SAIMA.

Hvad vet jag!

DIREKTÖR BRUHN.

Skrymterska! Det gäller bara att få uttrycket dit.

SAIMA.

Ja, det tror jag. *(Hon reser sig, står stel och rak, läser med entonig och liflös röst en replik ur sin roll.)*

»Jag sökte endast plåga och pina dig, jag var så ond,att det liknade riktig afsky; och ändå borde du kunnat förstå det: Jag älskar dig, Gaston.»

DIREKTÖR BRUHN.

Och ni vill inbilla mig, att ni inte kan säga det annorlunda?

SAIMA *(skakar på hufvudet)*.

DIREKTÖR BRUHN.

Och så får ni inte stå så där stelt. *(Tar henne om armen och ändrar hennes ställning.)* Seså. »Och ändå borde du kunnat förstå det», skall ni säga mjukt och skälmaktigt; så en kort paus — och så ser ni på mig.

SAIMA.

Ja, så ser jag på er.

DIREKTÖR BRUHN.

Äh, inte skall ni se på det viset!

SAIMA *(nickar betänksamt)*.

Så då?

DIREKTÖR BRUHN.

Jag har aldrig sett retsammare.

SAIMA *(med nedslagna ögon)*.

Konstens bana är törnbeströdd.

DIREKTÖR BRUHN.

Seså, nu tänker ni er att... att ni säger: Jag älskar dig, Gaston.SAIMA *(eftersäger)*.

Jag älskar dig, Gaston.

DIREKTÖR BRUHN.

Vi äro *inte* i kyrkan och skola *inte* vigas för prästen.

SAIMA *(härmar honom)*.

Och jag älskar *inte* Gaston.

DIREKTÖR BRUHN *(skrattande)*.

Jo, det skall ni.

SAIMA.

Åh, men det är hårdt att gå på. *(Ser på honom skälmaktigt från sidan, säger sedan med kvickt och lekande tonfall.)* »Och ändå borde du kunna förstå det», *(gör en kort paus; därefter helt varmt, med hufvudet tillbakalutadt och blicken sänkt i hans)* »jag älskar dig, Gaston».

DIREKTÖR BRUHN *(gör en hastig rörelse som för att omfamna henne, men häjdar sig, då frun i detsamma kommer i dörren)*.

FRU BRUHN *(vänlig men allvarsam. Sminkad, pudrad och bränd. Ser bra ut, men icke längre kokett).*

SAIMA *(springer emot henne)*.

God morgon, Betty lilla, hur är det med dig?

FRU BRUHN.

Tack. Hur mår du själf?SAIMA.

Syperbt.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, det bär syn för saga.

FRU BRUHN.

Ni höllo på att repetera, om jag hörde rätt.

SAIMA.

Ja, din man har haft det förskräckligaste besvär. Jag är den aldra omöjligaste primadonna.

FRU BRUHN.

Så-å.

DIREKTÖR BRUHN.

Men jag kommer att få heder af henne till sist.

SAIMA.

Nej, nej. Tro honom inte. Jag är alldeles omöjlig.

FRU BRUHN.

Åh, det är väl bara din blygsamhet. *(Ringer på pigan och ger henne med en vink befallning att duka af.)*

DIREKTÖR BRUHN.

Naturligtvis är det det.

SAIMA.

Usch fy, det är skam!

DIREKTÖR BRUHN.

Hvilket?SAIMA.

Att göra narr af mig.

DIREKTÖR BRUHN.

Nu spelar ni den naiva. Det gör ni bra; redan det vitnar ju om anlag.

SAIMA *(med en utmanande blick)*.

Jag blir ond.

FRU BRUHN.

Är du inte trött i dag?

SAIMA.

Nej... åh, tack för i går. Gud hvad jag är...

DIREKTÖR BRUHN.

Hm — det cirklade —

(Båda skratta.)

FRU BRUHN.

Ja, oss emellan kan det gärna vara öfverflödigt. Men tag plats! Eller kanske ni ska' fortsätta repetitionen? Då skall jag inte störa.

SAIMA.

Nej, nej — nu ska' vi sätta oss här i soffan och inrätta oss det riktigt bekvämt.

(Det ringer.)

DIREKTÖR BRUHN *(lyssnar förargad)*.

Seså där ja...SAIMA.

Det är visst Karl.

FRU BRUHN.

Och herr Stenström, tycks det, *(med en grimace)* han med de olycksaliga komplimangerna.

(Rönne och Stenström inträda. Direktören går dem till mötes.)

RÖNNE.

God morgon.

STENSTRÖM.

God morgon, kära bror.

DIREKTÖR BRUHN *(hjärtligt)*.

Go' morron, go' morron! Är ni redan i skorna?

RÖNNE.

Jo, det fins ännu en del morgonfriska ungdomar till. *(Får se fru Bruhn och Saima; går fram och hälsar.)* God morgon, fru Bruhn. Tackar för i går!

STENSTRÖM *(som följt, bugar sig)*.

Jag har den äran instämma med den föregående ärade talaren.

FRU BRUHN.

För mycket omak, mina herrar.

RÖNNE.

Och se på syster! Hvilken mäktig passion har drifvit dig i kläderna så här i morgonväkten?SAIMA.

Väl att du kom. Vi längtade just efter något spirituelt.

STENSTRÖM *(bugande)*.

Kan inte jag också på något sätt bidraga till damernas nöje?

SAIMA.

Jo, ni skall säga oss artigheter.

DIREKTÖR BRUHN.

Jo jag tackar! Det här artar sig till något extra trefligt.

RÖNNE *(till fru Bruhn)*.

Nå, hur mår ni efter gårdagens excesser?

STENSTRÖM *(skriker till)*.

Excesser!?... *(Afbryter sig, generad.)* Hm!

FRU BRUHN *(till Rönne)*.

Tack bra.

RÖNNE.

Och ni har sofvit godt?

FRU BRUHN.

Ja.

RÖNNE.

Då har ni bättre hjärta än jag trott.

DIREKTÖR BRUHN *(skämtsamt)*.

Du tycks inte haft höga tankar om —STENSTRÖM *(skrattar)*.

Hä, hä, hä!

RÖNNE.

Jo, tvärtom.

DIREKTÖR BRUHN.

Hur så?

SAIMA.

Nu kommer det en kvickhet.

RÖNNE.

Nej, bara en sanning. Jag trodde, fru Bruhn hade för mycket hjärta. Och det plär man inte komma långt med här i

världen.

DIREKTÖR BRUHN.

Då är du väl utrustad för att komma långt.

RÖNNE.

Ja, gu'skelof. Det ligger i släkten. Saima har ändå mindre än jag. Ni skall se, hon slår sig fram.

SAIMA.

Hade jag bara din kvickhet också!

RÖNNE.

Det skall du inte önska dig! Godt hufvud är näst godt hjärta det tyngsta onus för en människa som vill fram.

DIREKTÖR BRUHN.

Hör du — du måtte ha stigit upp för tidigt.RÖNNE.

Nej, men vi lade oss visst för sent — du. Apropos! Mins du ditt löfte?

DIREKTÖR BRUHN.

Hvilket då?

RÖNNE *(skrattande)*.

Ha, ha, ha — jo det är fint, han kommer inte ihåg det. Låt mig se, *(räknar på fingrarne)* det är inte mer än åtta timmar sedan du hade nog dålig smak att förklara, att Stenström var en af Sveriges förnämsta konstnärer och beställa hans senaste tafla för ditt galleri.

DIREKTÖR BRUHN *(lindrigt förlägen)*.

Jo visst — visst mins jag det.

STENSTRÖM.

Vi skulle gå upp på ateliern och titta på den, sa' du.

RÖNNE.

Ja, det var egentligen skälet till vårt besök. Vi trodde naturligtvis inte, att här redan skulle vara främmande; men här tycks aldrig vara tomt. *(Det ringer.)* Oj, oj! Ännu fler! Det gör mig ondt om herrskapet Bruhn. Så många hemsökelser på en enda förmiddag: först Saima... så Stenström och jag *(vänder sig om, ser på den inträdande och hviskar med försmädlig min)* och så fröken Sandgren!

FRÖKEN SANDGREN *(från fonden)*.

God morgon, mitt herrskap! Tack för i går!FRU BRUHN.

Go' morron, snälla Bertha.

DIREKTÖR BRUHN *(bugar)*.

Redan uppe och inte gråter!

FRU BRUHN.

Var så god och stig fram.

FRÖKEN SANDGREN.

Tackar! *(Går fram och sätter sig bredvid Saima, sedan hon utbytt stela och stumma hälsningar med herrarne.)*

Åh se fröken Rönne! Ni också redan uppe!

SAIMA.

Ja, som ni ser.

RÖNNE *(bugar sig ånyo)*.

Och jag också redan uppe!

(Skratt. Fröknarna Lundberg och Törnbom inträda. Värdfolket går dem till mötes. Hälsningar utbytas. »God morgon», och »tack för senast» blandas i korus med det öfriga sällskapets sorl.)

FRÖKEN LUNDBERG.

Vi kommo just att gå förbi, och så tänkte vi...

FRÖKEN TÖRNBOM.

Ja, och så såg' vi fröken Sandgren gå hitin.

FRÖKEN LUNDBERG.

Ja, och så tänkte vi titta upp.FRU BRUHN.

Det var snällt. Stig fram, stig fram!

FRÖKEN TÖRNBOM.

Tackar. *(Båda damerna stiga fram och slå sig ner, hälsande åt alla sidor.)*

FRÖKEN LUNDBERG *(till fröken Sandgren).*

Fröken är ute och går i dag.

FRÖKEN SANDGREN.

Ja-a. Och damerna också.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Ja, vi kommo just att gå förbi.

RÖNNE.

Ja, och så tänkte herrskapet — det hörde vi nyss af fröken Lundberg.

(Kort förlägen tystnad. Stenström skrattar till högt.)

FRÖKEN TÖRNBOM *(utan att svara; vänder sig bort med en axelryckning*).

DIREKTÖR BRUHN *(förbindligt)*.

Hur står det till med fröken Törnbom ofvanpå gårdagens ansträngningar?

FRÖKEN TÖRNBOM.

Jo, jag tackar bra.

*(Fru Bruhn går till fonden och ringer. Sofi kommer in och får befallningar. Kort därefter kommer Anderberg med bakelser och vin.)*STENSTRÖM *(till fröken Törnbom).*

Ni ser åtminstone frisk och rosig ut.

FRÖKEN LUNDBERG.

Ja, det blåser så friskt ute.

SAIMA.

Annars är det vackert väder.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Åh, ja, ja! Riktigt vackert.

(Paus. Anderberg går omkring med brickan.)

FRÖKEN SANDGREN *(till fru Bruhn).*

Nu blir det snart tid att flytta på landet.

FRU BRUHN.

Inte för oss ännu. Vi flytta aldrig riktigt förr än i Juni. Men det är ju kort väg och vi resa altsomoftast ditut.

FRÖKEN LUNDBERG.

Och alt står i ordning därute?

FRU BRUHN.

Ja. Det är bara att låsa våningen här och hvitta fönstren. Hugo tycker inte om flyttstök.

FRÖKEN SANDGREN.

Där lär vara så trefligt.STENSTRÖM.

Åh, förtjusande. En sådan utsikt! Och det inre är i full harmoni. Hela villan är ett galleri af modern konst... statyetter — taflor —

RÖNNE.

Och sådana viner där fins i källrarne! Iskyld champagne! *(Smackar.)*

SAIMA.

Där ha vi materialisten.

STENSTRÖM.

Eller kanske snarare spiritisten.

RÖNNE.

Hvarför inte lika gärna kall-vinisten, — efter vi hålla på med omöjliga kvickheter.

(Skratt.)

FRU BRUHN *(till fröken Sandgren).*

Har Bertha aldrig varit därute?

FRÖKEN SANDGREN.

Nej. Jag är ju altid ute och reser om somrarne.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, men ni får nödvändigt komma dit någon gång. *(Får en idé, lifligt.)* Hvarför inte i dag, för resten? *(Vänder sig till sällskapet.)* Om vi skulle fara dit ut och äta en liten lunch i solgasset? Dagen är glad — jag tycker just vi äro i stämning. — Hvad säger Betty?FRU BRUHN.

Jo, om sällskapet har lust —

SAIMA *(klappar i händerna).*

Ack ja!

FRÖKEN LUNDBERG.

Åh så trefligt.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Förtjusande!

FRU BRUHN *(till fröken Sandgren).*

Hvad säger Bertha?

FRÖKEN SANDGREN *(smickrad, men med värdighet).*

För mig skulle det naturligtvis vara ett särskildt nöje.

DIREKTÖR BRUHN *(skämtsamt till herrarne).*

Ja, er kan jag altid räkna på?

RÖNNE *(smackar).*

Lita på oss — Stenström och mig.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, då går jag och ställer om ett par hyrvagnar — och kanske Betty är snäll och sörjer för våra materiella behof. *(Ut springande.)*

FRU BRUHN.

Herrskapet ursäktar... ett ögonblick. *(Ut i fonden och till vänster.)*FRÖKEN SANDGREN.

Det är ett särdeles gästfritt hus.

FRÖKEN LUNDBERG.

Ja, man kan då inte träffa på älskvärdare menniskor än herr och fru Bruhn.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Nej, det är säkert.

FRÖKEN LUNDBERG.

Hvad tycker fröken Rönne?

SAIMA.

Åh, jag är förtjust. Sådana små improviserade fester äro just i min smak.

FRÖKEN SANDGREN.

Och man kan då värkligen inte komma in om dörren förr än direktören strax har något rolighetsförslag att göra.

RÖNNE.

Det är därför han har sådan tur hos damerna.

(Kort paus.)

(Fröken Sandgren reser sig, går öfver golfvet och slår sig ner i chaislonguen. Rönne följer och sätter sig bredvid henne med ironisk uppsyn.)

SAIMA *(till Stenström).*

Nå, er nya tafla — hvad föreställer den?FRÖKEN LUNDBERG.

O, ja, tala om det för oss.

STENSTRÖM *(smickrad).*

Ja, det är minsann inte så godt att säga.

FRÖKEN TÖRNBOM *(bevekande).*

Ah jo!

FRÖKEN LUNDBERG.

Är den stor?

STENSTRÖM.

Nej, inte just. Som dörrarne ungefär. Jag tänkte hembjuda den till staten, men så sa' Bruhn i går, att han ville köpa den.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Åh.

FRÖKEN LUNDBERG.

Och ni... uppoffrar er?

STENSTRÖM.

Tja, hvad skall man göra. Vänskapen har också sina förpligtelser.

SAIMA.

Är den inte bra stor för ett privatgalleri?

STENSTRÖM.

Visst inte. Och får Bruhn väl taflan, skaffar han den nog plats också.FRÖKEN TORNBOM.

I värsta fall kan direktören göra ett tillbygge på villan.

SAIMA *(skrattande).*

Det vore värkligen »konsten för konstens skull».

FRÖKEN LUNDBERG *(skrattar).*

(Sällskapet fortfar att sorla, men utan tydliga repliker.)

FRÖKEN SANDGREN *(som blifvit häftig under sitt samtal med Rönne, nu fullt hörbart).*

Men jag försäkrar er, att jag sätter högt värde på honom. Han är till och med en af mina älsklingsförfattare. Jag beundrar denna fina satir, under hvilken indignationen böljar. Och han har altid visat, att han aktar och ärar oss kvinnor och sätter vår sak högt.

RÖNNE *(nickar med sarkastisk uppsyn).*

Har ni läst hans »Balstämning»?

FRÖKEN SANDGREN.

Är det en roman?

RÖNNE.

Nej, det *är* en stämning.

FRÖKEN SANDGREN.

Ja-a... den kan jag inte få låna af någon enda människa.

RÖNNE.

Stackars er älsklingsförfattare, som ni uppmuntrar genom att *låna* honom.FRÖKEN SANDGREN *(reser sig förnärmad och vänder honom ryggen).*

Ja, det är aldeles för dyrt att köpa böcker.

(Sörling kommer från höger in i kabinettet, fru Bruhn från vänster, de sammanträffa midt för dörren. Sörling blek och upprörd, böjer sig fram och hviskar enträget någonting i fru Bruhns öra, just som hon står i begrepp att gå in).

FRU BRUHN *(skrattar)*.

Åh, det är väl ingenting så angeläget. Men stig på, herr Sörling.

SÖRLING *(stiger in och hälsar; förlägen; håller sig under det följande med nervös oro i fru Bruhns närhet)*.

FRÖKEN SANDGREN *(hälsar Sörling med synbar blidhet).*

God morgon, herr Sörling. Hur står det till?

SÖRLING.

Jo, jag tackar, bra.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Ni ser dålig ut.

STENSTRÖM.

Gårdagens ansträngningar — hva?

FRÖKEN SANDGREN.

Ja, herr Sörling var en särdeles artig kavaljer. *(Med en blick på Rönne.)* Det fins många som kunde ha godt af att lära det.RÖNNE *(till Stenström).*

Där fick du, artifex. Tålar du dig med det?

STENSTRÖM.

Åhnej, det var nog en annan som fick.

DIREKTÖR BRUHN *(från fonden)*.

Seså! Om en liten stund äro ekipagen för dörren. *(Får syn på Sörling, som bugar sig.)* God dag, herr Sörling; ni far väl med ut?

SÖRLING *(bugar åter)*.

Tackar.

DIREKTÖR BRUHN.

Vädret är briljant.

FRÖKEN SANDGREN.

Men är det inte ändå en smula kallt? Jag får bestämdt gå hem först och ta mig en varmare kappa.

FRU BRUHN.

Altid är Bertha lika förståndig.

FRÖKEN LUNDBERG.

Ja, jag är kanske också väl tunnklädd.

FRÖKEN TÖRNBOM.

Javisst, Agda lilla — du med ditt svaga bröst. Jag går med dig och så ber jag tant skicka pigan hem och säga hvart jag tagit vägen.

FRÖKEN SANDGREN.

Och fröken Rönne är då aldeles för lätt klädd.SAIMA.

Jag har en bror här, som kunde erbjuda sig att gå hem efter min vårkappa — men det hörs inte af.

RÖNNE.

Nej, jag har en syster här, som fått ben själf af en allgod försyn; — och dessa ben äro afsedda att gå med.

DIREKTÖR BRUHN.

En sådan oartig baddare! Men det är alldeles öfverflödigt. Anderberg kan gå.

SAIMA.

Åh nej, nej, nej! Det var bara skämt. Jag måste ändå hem och tala godt med lilla mor, som nu får sitta ensam. *(Reser sig och hälsar flyktigt.)* Adjö på en stund.

(Damerna buga sig lätt och gå.)

DIREKTÖR BRUHN *(till Rönne och Stenström).*

Vill ni inte stiga in till mig och röka en cigarr.

RÖNNE.

Jo, tack, en cigarr säger jag inte nej åt. Men sen föredrar jag för min del att gå ut och promenera ett slag. Hvad säger Stenström?

STENSTRÖM.

Jo-o.

RÖNNE.

Kunde just tro det. Du har godt af att få vädradt ut i ofvanvåningen. *(De gå mot dörren till direktörens rum.)*DIREKTÖR BRUHN *(vänder sig om).*

Följer inte herr Sörling med?

SÖRLING.

Hm — nej — jag tackar.

DIREKTÖR BRUHN *(småler medlidsamt).*

(Herrarne gå in till vänster.)

(Kort paus.)

FRU BRUHN.

Ni ser inte frisk ut, herr Sörling.

SÖRLING (nervöst).

Å hjo...

FRU BRUHN.

Var ni nöjd med er afton i går?

SÖRLING.

]a — tack... det — det var utmärkt angenämt.

(Paus. Sörling ser på sina naglar.)

FRU BRUHN *(reser sig).*

Ni ursäktar väl ett ögonblick — jag har en smula husbestyr.

SÖRLING.

Nej — stanna. Jag måste — *(förlägen)* måste tala vid er.

FRU BRUHN *(sätter sig).*

Nå?SÖRLING *(klagande, vekt).*

Ah jag kan inte... jag kan inte; och jag måste ändå... jag kan inte annat. Fastän hvarje mitt ord kommer att såra ert öra som en skymf, som en... och ni kommer kanske att hata mig för det... jag säger er — att... *(famlar efter ord).*

FRU BRUHN *(trött).*

Jag vet hvad ni vill säga — ni kan spara edra ord. Jag vet att skulden faller tungt på mig... för det jag såg, att ni var ung och oerfaren, och ändå fortsatte leken. Men döm mig inte för hårdt. Ni vet inte hvad det gälde; och från och med i dag skulle det varit slut.

SÖRLING *(skakar på hufvudet, medan han söker bekämpa sin rörelse).*

FRU BRUHN.

För öfrigt kan jag så lätt godtgöra. Ni älskar mig, ville ni säga? *(Med ett matt leende)* Åhnej — barn, det är inte mig ni älskar. Det är bara det yttre skalet: världsvanan, min hycklade liflighet, koketteriet, elegansen. Och så det, att jag visade er en smula uppmärksamhet... därför att jag behöfde er.

Nej, motsäg mig inte — det är så i alla fall. Men kom till mig i morgon, så skall jag lösa er ur förtrollningen. Det är bara att tvätta sminket från kinderna och skaka pudret ur pannluggen; det är bara att möta er i en ful, illasittande klädning, med fötterna i ett par grofva strumpor och ett par nedkippade skor... Det är bara att slita masken från mitt eget ansigte och visa er, att jag icke är ung, icke vacker, inte glad och liflig som ni tror.SÖRLING *(betraktar henne förvånad, ängslig, strider mot sin rörelse och söker förgäfves få fram ett ord).*

FRU BRUHN.

Visst käns det tungt i början, men, tro mig, det går öfver. Och ni skulle gå igenom det — det skulle ha kommit ändå, äfven om våra vägar aldrig korsats. Ty den första kärleken är en dum känsla — fast skär och vacker — och man finner aldrig en lefvande varelse, som kan ge den realitet. Det är alla sagor och drömmar, som då kvälla fram och rinna in i vårt lif; det är lifskraften och lefnadslusten som bultar i ådrorna, liksom safven stiger i trädens stammar och går i knopp, därför att solen skiner och det är vår. *(Paus.)*

Men detta försvarar icke mig; och jag erkänner att jag felat.

SÖRLING *(med gråten i halsen).*

Nej — nej — nej!

FRU BRUHN.

Jo — låt oss få det klart från början: för mig var ni ingenting... ingenting. Ett tacksamt föremål för mitt koketteri — det var alt.

SÖRLING.

Ah — tror ni inte jag visste det mer än väl; — men hvad hjälpte det? Det var som lydde jag en annan, starkare vilja — jag måste — jag kunde inte stå emot... *(söker beherska sig, tar fram näsduken och torkar sig öfver pannan).*

Men det var ju inte det jag skulle säga... detvar — nej, nej! *(med händerna för ansigtet, i förtviflan)* åh, herre Jesus — jag kan inte!

FRU BRUHN.

Seså — var nu lugn! — Hvad är det?

SÖRLING.

Nej, nej... jag är mig inte mäktig... jag vet inte hvad jag säger... jag kan inte. — Det får gå som det vill... ramla oförberedt öfver ert hufvud; ... man kan fängsla mig — göra med mig hvad som hälst... blott jag slipper vara den som säger er det. *(Har rest sig och vill rusa på dörren.)*

FRU BRUHN *(griper honom i armen).*

Nej. Nu skall ni tala, *(energiskt)* jag fordrar det.

SÖRLING.

Nå ja... bankens räkenskaper stämma inte. Och på Tisdag ha vi revision.

FRU BRUHN.

Hur stor är bristen? Står det i min förmåga skall jag hjälpa er.

SÖRLING.

Tretiotusen kronor.

FRU BRUHN *(studsar).*

Men det är ju otänkbart. Hvar har ni gjort af alla dessa pängar?

SÖRLING.

Jag? *(Pekar.)* Nej, därute ligga de — i fabriken.FRU BRUHN.

Hur?

SÖRLING.

Direktören har tagit pängarne ur bankens kassa... Jag borde ha infört det i räkenskaperna... gjort anmärkning... Han sade mig att det blott var tillfälliga lån — att han strax skulle lägga dit dem igen... och att jag ingenting riskerade... Så har det gått ett halft år... och summan har stigit alt mer och mer.

FRU BRUHN *(våldsamt).*

Och det *vågar* ni!. .. det tror ni er kunna inbilla mig? Min man en vanlig... åh, det kan ni säga åt hela världen, det fins inte en — hör ni — inte *en* som skall tro er!

SÖRLING.

Det är så i alla fall... Blir det nu upptäckt, så drar han mig med... och hela min framtid är ödelagd.

FRU BRUHN *(utom sig).*

Du ljuger, pojke! Din framtid — hvem frågar efter den? Det är du som stulit... och så vill du skjuta skulden på honom... usling — du —

SÖRLING *(rätar upp sig).*

Ni borde inte ha sagt det där! Min plats mister jag... men er man är för hederlig karl att neka, eller söka skjuta skulden på andra, som ni. *(Ser på henne med harm och trots; vill gå.)*FRU BRUHN *(håller honom kvar; förtviflad).*

Nej, nej — ni får inte gå. — Jag vet ju inte hvad jag gör... förlåt mig.

SÖRLING *(vänder sig bort).*

FRU BRUHN *(ångestfullt).*

Ni får inte tillräkna mig hvad jag sade — ni kan ju tänka er... åh, jag tigger er ju om att stanna. Säg mig alt, alt!

SÖRLING.

Jag begär inte bättre — just därför kom jag till er. Men om ni blott ville vara lugn.

FRU BRUHN *(kämpande mot sinnesrörelsen).*

Ja, jag skall — jag skall. Sätt er, så att vi få tala i ro. Här måste ju göras något. *(De återtaga sina platser.)* Redan på Tisdag, säger ni?

SÖRLING.

Ja. Vi trodde det skulle dröjt till slutet af månaden. Det har direktören litat på.

FRU BRUHN.

När fick ni underrättelse om revisionen?

SÖRLING.

Just nyss och rent genom en slump — bref från en kamrat vid hufvudkontoret. Han nämde det blott iförbigående. Men direktören måste ha fått skrifvelse från styrelsen. Hur kan han vara så lugn?

FRU BRUHN *(ser på bordet och vänder brefven).*

Här ligger posten — brefven inte brutna ännu. Hugo vet således ingenting... Misstänker man något i banken?

SÖRLING.

Nej.

FRU BRUHN.

Men hur kunde ni låta det gå? Det var ju ert fel, att ni tillät det.

SÖRLING.

Hvad skulle jag göra? Han är min förman — har skaffat mig platsen... Jag var beroende af honom... och så min tacksamhet. — Alt skulle ju betalas — det var ju bara för en kort tid.

FRU BRUHN.

Och kassakontrollanten?

SÖRLING.

Vet ingenting.

FRU BRUHN.

Men ni borde inte ha tillåtit det!

SÖRLING.

Det är lätt att säga nu — efteråt.FRU BRUHN *(förtviflad).*

Men hvarför kommer ni till mig med alt dethär?... Herre gud — hvarför skall jag bära detta också... jag hade mer än nog förut.

SÖRLING.

Det var som om det ville kväfva mig — eller som jag skulle bli tokig. Jag måste säga det till någon... och till hvem?

FRU BRUHN.

Hvarför inte till Hugo själf?

SÖRLING.

Jag vet hur det skulle aflupit — det skulle aldrig ha blifvit sagdt. Orden skulle ha torkat mig på läpparne, bara jag sett på honom — och om jag också lyckats tvinga dem fram — han skulle bara behöft se på mig så där ironiskt, öfverlägset — för att jag skulle tro, att det var jag själf som stod och ljög... Nu känner jag mig lugnare, sedan jag sagt er det. Kanske kan alt rangeras, om man griper sig an i tid.

FRU BRUHN *(ifrigt).*

Tror ni?

SÖRLING.

Ja, direktören har stor kredit... och i värsta fall...

FRU BRUHN *(med en suck af lättnad).*

Ni har rätt: ännu är ingenting förloradt. Tack för det ni sade mig alt! Jag skall inte glömma det. *(Räcker honom handen.)*SÖRLING *(bugar sig).*

Farväl.

FRU BRUHN.

Reser ni inte med ut?

SÖRLING.

Nej, jag kan inte. Jag skulle bara bli ett åtlöje med min sorgsna fysionomi... kanske fördärfva alt.

FRU BRUHN.

Än jag då? Men jag måste. Ingenting får märkas, det är ett hufvudvilkor. Jag skall vara glad — sprittande glad och yr. Det går nog för sig — ty jag har en lång, bitter skola.

SÖRLING *(bugar sig stum och går).*

FRU BRUHN *(sjunker ett ögonblick samman med ett uttryck af trötthet, men reser sig hastigt och återtager sin spänstiga hållning då direktören tar i dörren).*

DIREKTÖR BRUHN *(från vänster).*

Jag tyckte jag hörde någon tala härinne.

FRU BRUHN.

Herr Sörling. Han gick nyss.

DIREKTÖR BRUHN.

Aha, en liten scen — hva? Han är illa fast, pojken.

FRU BRUHN.

Det är en bra pojke.DIREKTÖR BUUHN.

Så-å... också du tar saken au serieux? Då återstår mig ingenting annat än att lyckönska dig till eröfringen.

FRU BRUHN *(utan att kunna beherska sin rörelse).*

Hugo! Lofva mig en sak!

DIREKTÖR BRUHN *(förvånad).*

Hvad då? *(Gemytligt.)* Du vet, min älskling, att så vidt jag kan... Men hvad står på med dig? Du har varit så märkvärdig hela dagen.

FRU BRUHN.

Hugo, lofva mig att vi fara tillbaka snart! Och att du sedan inte bjuder alla dessa främmande människor med hem.

DIREKTÖR BRUHN.

Hvarför? Det kunde muntra upp dig en smula. Och det kunde du just behöfva.

FRU BRUHN.

Nej, Hugo — jag härdar inte ut. Det pinar mig så förfärligt.

DIREKTÖR BRUHN.

Nå, som du vill. Men laga åtminstone att vi få det hyggligt den lilla stunden vi äro därute.

FRU BRUHN *(går mot fonden).*

Jag skall försöka.DIREKTÖR BRUHN *(skämtsamt efter henne).*

Och så — Bettina — inte någon likbjudarfysionomi — hör du! Då ber jag allesammans kvar — och skickar efter fler till.

FRU BRUHN *(ut).*

DIREKTÖR BRUHN *(går planlöst omkring i rummet, får fast i brefven och ser på dem likgiltigt; bryter det första).*

SAIMA *(i resdräkt; tittar in genom dörren).*

Kommer jag också nu för tidigt?

DIREKTÖR BRUHN.

Visst inte.

SAIMA.

Men jag stör er ju.

DIREKTÖR BRUHN *(lägger undan brefven).*

Nej — det här kan uppskjutas. Stig in och slå er ner.

SAIMA *(kommer in).*

Hvar är Betty?

DIREKTÖR BRUHN.

Hon gick att sörja för vårt lekamliga lifsuppehälle.

SAIMA.

Åh, hvad jag gläder mig åt färden!

DIREKTÖR BRUHN.

Och jag!SAIMA *(sätter sig i en stol framme vid bordet och bläddrar i några planschvärk. Paus).*

Hvad ni är tyst. Hvad tänker ni på?

DIREKTÖR BRUHN *(går fram till henne).*

Hur det var möjligt för er att säga repliken så, som ni gjorde den sista gången... Och era ögon blefvo så stora och djupa.

SAIMA *(liknöjdt).*

Var det inte bra?

DIREKTÖR BRUHN.

Jo.

SAIMA *(torrt).*

Nå ja, då var det ju bra. *(Fortsätter att bläddra.)*

DIREKTÖR BRUHN.

Jag kan sluta ögonen och se det; jag kan tiga för att i minnet höra det omigen.

SAIMA.

Jag måtte ha dramatiska anlag.

DIREKTÖR BRUHN *(sätter sig).*

Jag betviflar att det öfver hufvud taget är möjligt att spela så.

SAIMA.

Det ser ni ju.

DIREKTÖR BRUHN.

Men så varmt! — Ni måste då också ha känt...SAIMA.

Bah, jag kan ha tänkt.

DIREKTÖR BRUHN.

Det skulle varit för kallt.

SAIMA.

Då kan jag ha drömt.

DIREKTÖR BRUHN.

Det skulle varit mer svärmiskt.

SAIMA *(sakta).*

Då kan jag ju — frukta det.

DIREKTÖR BRUHN.

Frukta?

SAIMA *(utan att se upp)*.

Ja.

DIREKTÖR BRUHN *(böjer sig fram)*.

Menar ni att man fruktar det?

SAIMA *(dämpadt, liksom drömmande)*.

Vet ni hur det käns att hissna? Tyst, jag skall säga er det.

— Man står ensam på en klint åt hafvet till, högt uppe vid fyrtornet, med alla bärgknallarne under sig, som stora, stora vågor... och vårstormen sveper omkring en, ljum men frisk, mättad med lukten af ljung och svälda knoppar. Vinden har dragit sig tillbaka utåt sjön; den håller andan, och för en minut blir det lugnt omkring en.*(Med kraft.)* Men så stryker det en svartgrön krusning öfver vattnet, det fräser upp mot stenhällen och stormen kommer! —

Just innan den griper en, hissnar man till... En sådan underlig känsla... skrämsel för något öfverväldigande skönt.

DIREKTÖR BRUHN.

Kärlek.

SAIMA.

Ja... ja... kanske. *(Raskt.)* Fast nej! Detta skulle vara någonting annat, någonting stort och fritt och laglöst som stormen. Med makt att skrämma och med makt att rycka en med.

DIREKTÖR BRUHN.

Och hvad kallar ni det?

SAIMA.

Det har intet namn.

DIREKTÖR BRUHN.

Och om det mötte er?

SAIMA.

Jag ville brottas med det.

DIREKTÖR BRUHN.

Och om det vore starkare än ni?

SAIMA.

Jag njuter af stormen — emedan jag trotsar.DIREKTÖR BRUHN *(med lidelse)*.

Men om du utmanar honom, skall han gripa dig med sina armar och tvinga dig att tillhöra honom.

SAIMA *(reser sig häftigt)*.

Nej.

DIREKTÖR BRUHN.

Kärleken är laglös som stormen — den känner icke till förbud och moral.

SAIMA.

Jag har ingen moral! Men denna fadda hyllning, denna försiktiga halfhet — jag afskyr den. Och jag är inte den som böjer mig och gör offer; jag begär.

DIREKTÖR BRUHN *(går emot henne).*

Saima!

SAIMA.

Åh, du känner mig inte! Du är ingenting för mig, ingenting mer än sandkornet på marken. Du ger mig tiondedelen af ett hjärta, och du tror att jag med hela min ungdom skall vara färdig att kasta bort mig till dig, blott du ger tillkänna att det vore dig kärt.. Du tror mig så omedveten och så svag? Ha, ha, ha!

DIREKTÖR BRUHN.

Saima! Jag älskar dig.

SAIMA.

Mig som de andra — af hvilka du »älskar» ett dussin hvarje år. Ditt hjärta skall göra bankrutt.DIREKTÖR BRUHN.

Nej — detta är något annat, Saima!

SAIMA.

Bah — så säger du till alla. Tror du inte jag känner formeln? Men jag vill inte dela din kärlek med första bästa.

DIREKTÖR BRUHN.

Hvad begär du?

SAIMA.

Någonting annat än dig. Någonting som icke fins. En motsvarighet till mig själf. En människa för hvilken det icke gifs dessa småhänsyn och småskrupler och smådygder. En djärf natur, som icke ger deladt, utan helt; en brutal kraft, som kan slita alla band; en hänsynslös egoism, som icke frågar efter hvem som trampas ned, utan blott att han älskar och måste äga. Ty kärleken är egoistisk; den söker icke andras, utan sitt eget.

Det är det enda jag tror på.

DIREKTÖR BRUHN.

Men om jag gåfve mig helt, *(lägger sin arm kring hennes skuldror och drar henne till sig)* ville du då bli min?

SAIMA *(med hufvudet mot hans axel; slår långsamt upp ögonen emot honom och ler).*

Hvem vet!

DIREKTÖR BRUHN.

Du vill?SAIMA.

Om du vore fri — kanske.

(Sorl höres utifrån salongen, damernas gälla prat, Stenströms och grosshandlare Hollgrens bullersamma skrattsalvor.)

DIREKTÖR BRUHN.

När jag blir fri?... Hör, de sorla redan därute, man kan komma i hvilket ögonblick som hälst. Säg, säg! *(Han omsluter henne också med sin andra arm och gör en rörelse liksom för att kyssa henne.)*

SAIMA *(gör sig lös och går hastigt mot fonden; vänder sig om).*

Gör dig inga illusioner! Frihetskampen blir hård, och jag kommer icke att hjälpa dig. —

Men jag väntar. *(Ut.)*

DIREKTÖR BRUHN (*ser efter henne, glad och strålande; går sedan drömmande och med ett lyckligt småleende af och an på golfvet, får syn på brefven och bryter dem med ett frånvarande utseende. Vid läsningen af det andra blir han uppmärksam, leendet försvinner, hans ansigte förvrides och han griper fastare kring stolryggen; tar upp sin näsduk och far med den öfver panna och ansikte; koncentrerar hela sin uppmärksamhet på brefvet, läser det omigen med ögonbrynen sammandragna, under synbar viljeansträngning. Sjunker slutligen ner i stolen, med hufvudet lutadt mot händerna, och stirrar slött framför sig.*

Sorl och skratt från salongen. Grosshandlare Hollgrens röst höres öfver alla de andras).

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(utanför).*

Jaså, direktören är på sitt rum. Ja, jag hittar nogdit. Men tar han emot personer som komma med tiggarlistor, hva? Hä, hä, hä!

DIREKTÖR BRUHN *(reser sig upp; beherskar sig; står ett ögonblick fundersam; nickar till, raskt, som om han fattat ett beslut. Går mot fonden).*

God morgon, kära bror!

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Morjens, morjens! Redan fullt hus här, ser jag. Kunde just tro det. Altid samme damernas gunstling — hva?

DIREKTÖR BRUHN.

Åh, jag tar det visst inte åt mig.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Skrymtare — hva? Hä, hä, hä! Jo jo, du är mångsidig du — hä. Förstår dig lika bra på fruntimmer som på affärer.

DIREKTÖR BRUHN.

Jag vet inte om jag skall ta det som en komplimang.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Jo, jo — lita på mig, jag har blick — hva? Ja, så var det listan, hä.

DIREKTÖR BRUHN.

Jaha, jag skall strax... Behagar bror stiga in till mig. *(Går mot vänster.)*

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(följer).*

Tack! Fina namn — hä, hä! — Landshöfdingen —hva? Det är ett rent nöje att vigilera till en sånhär lista — folk ä' så hjärtinnerligt räsonnabla! *(De gå in till vänster.)*

RÖNNE *(från fonden).*

Nå — sengångare! *(Ser sig omkring; ropar utåt.)* Men han fins här ju inte.

FRU BRUHN *(kommer till).*

Jaså — då ha han och grosshandlaren gått in i hans egna rum. Jag skall säga till.

RÖNNE *(ser på henne med ett leende).*

Hvarför inte lika gärna jag? *(Går mot vänster.)*

FRU BRUHN *(häjdar honom).*

Nej, nej — låt mig... det är visst bäst — *(Med tillkämpad munterhet.)* Jag menar — gå ni ut och roa damerna så länge. Jag är rädd de annars bli otåliga.

RÖNNE *(fixerar henne skarpt)*.

Menar ni det? Hm! *(Går ut i fonden.)*

FRU BRUHN *(trycker händerna mot bröstet med ett uttryck af förtviflan; beherskar sig och går fram mot dörren till vänster. Knackar).*

Hugo!

(Ingen svarar. Hon lyssnar, vänder sitt upprörda ansikte utåt, men gör åter våld på sig och knackar ännu en gång, hårdare.)

Hugo!

DIREKTÖR BRUHN *(i dörren; blek och nervös)*.

Hvad är det?FRU BRUHN *(med konstlad munterhet).*

Skulle vi resa nu?

DIREKTÖR BRUHN.

Ja. Men vänta inte på mig. Jag... det är en angelägenhet som omöjligt kan uppskjutas. Kära Bettina — gör min ursäkt. Jag litar på din takt... Du förstår, det är allvar! *(Stänger dörren.)*

FRU BRUHN.

Ja, jag förstår — det är allvar. *(Står ett ögonblick stilla och lyssnar inåt mannens rum; kämpar med sin rörelse; tar upp sin näsduk och biter i den för att kväfva tårarne. Antager sin muntra och lifliga min, skrattar till en gång liksom på försök.)*

Så där ja. En avant... till nöjena! *(Går ut genom fonddörren.)*

(Sorlet dör bort. Man hör spring i trapporna och rullandet af ett par vagnar.)

DIREKTÖR BRUHN *(öppnar dörren för grosshandlare Hollgren, som klifver ut först).*

Du förstår... en tillfällig förlägenhet...

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Ja bevars, ja bevars! Mitt kreditiv står till ditt förfogande, ... ett par dar, det är ju ingenting. Fäm tusen kronor — hva? Kanske det inte räcker — hä, hä, hä.

DIREKTÖR BRUHN.

Tack? *(Efter någon tvekan)* Kan du lämna mer?GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Kan? Hä, hä, hä! Man vet inte så noga... om det riktigt gälde. *(Plirar fryntligt med ögonen.)*

DIREKTÖR BRUHN.

Jag skulle bli dig mycket förbunden.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Hur mycket behöfver du? Skulle tro att jag...

DIREKTÖR BRUHN.

Ja du, summan är något stor, och så kom det mig något hastigt uppå. Men så blir — som jag sade dig — vinsten betydlig. Och så får man ju våga något.

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(allvarligare).*

Hm! *(Efter en paus.)* Naturligtvis. Och hur mycket?

DIREKTÖR BRUHN *(med låtsad bekymmerslöshet)*.

I alt inemot en tretiotusen kronor.

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(studsar)*.

Så mycket!

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, alt hänger på att det måste vara kontant. Och jag sade dig ju att...

GROSSHANDLARE HOLLGREN *(bekräftande, men med en min af doldt tvifvel)*.

Förstås — förstås... *(Dröjande.)* Men ser du, att få upp det strax... det behöfs tid — hä?DIREKTÖR BRUHN

Åh, för grosshandlare Hollgren är det gjordt på en dag.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Nej, nej, kära bror — säg inte det. Jag har just på sista tiden själf haft en del utbetalningar... annars förstår du väl — hm — med största nöje, hva'?

DIREKTÖR BRUHN.

Hur mycket kan du åstadkomma till i morgon?

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Ja, vet du — som sagdt — mitt kreditiv står till ditt förfogande. Men ser du — uppriktigt sagdt — mer kan jag inte — du vet, min affär... skall jämt pängar till.

DIREKTÖR BRUHN.

Men fämtusen utom kreditivet kan du naturligtvis lämna.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Hm! Förbannadt tråkigt. Jag skulle så gärna — men... ja, du känner mig, hä. *(Ser på klockan.)* Nu får jag raska på... farväl, kära bror! *(De skaka hand.)* Adjös, adjös! Damerna gångna, hva?

DIREKTÖR BRUHN.

De reste ut till villan.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Och inte don Juan med — hä?DIREKTÖR BRUHN.

Nej. — Ja, då skickar jag Anderberg bort i morgon förmiddag, så kanske du är snäll att lämna honom anvisningen.

GROSSHANDLARE HOLLGREN.

Jaha — ja, det skall ske. Morjens! *(Går.)*

DIREKTÖR BRUHN *(går bort och ringer.)*

SOFI *(kommer in och niger kokett)*.

Hvad befalls?

DIREKTÖR BRUHN *(frånvarande)*.

Min rock och min hatt.

SOFI *(mäter honom med en förolämpad blick och går)*.

DIREKTÖR BRUHN *(promenerar tankfull af och an på golfvet)*.

Ja — det återstår inte annat... från hus till hus... några tusen här och några där... Ah, det blir en tung promenad!

SOFI *(med hatt och rock).*

Var så god. *(Hon hjälper honom beskäftigt på med rocken.)*

DIREKTÖR BRUHN *(går utan att säga tack och utan att se åt henne)*.

SOFI *(blickar efter honom med förvåning och förargelse).*

Ridån faller.

*TREDJE AKTEN.

Samma dekoration.

Morgon, dagen därpå.

DIREKTÖR BRUHN *(klädd i öfverrock och med hatten i handen; kommer från vänster och går mot fonden).*

FRU BRUHN *(enkelt och allvarligt klädd, osminkad, blek; ställer sig framför fonddörren och hindrar honom från att gå)*.

Nej, du får inte gå förr än du sagt mig hvad det är. Jag kan inte längre låtsa som om jag hvarken hörde eller såg.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är affärer; låt mig gå.

FRU BRUHN.

Kan jag inte få veta det ändå?

DIREKTÖR BRUHN.

Jag har inte tid.

FRU BRUHN.

Halfva natten har jag hört dig promenera af och an i ditt rum. Du hade haft tid nog, om det funnits förtroende.DIREKTÖR BRUHN.

Herre gud — börjar du nu med det!

FRU BRUHN.

Åh nej, nej; att du inte kan förstå mig! Jag förebrår dig intet och har ingenting att förebrå. Men vi bli ändå två om att bära det, låt oss då också vara två om att rådgöra.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, ja, sedan. Men jag måste... *(vill ut)*.

FRU BRUHN.

Skaffa pängar.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja.

FRU BRUHN.

Men om du inga får?

DIREKTÖR BRUHN.

Jag måste skaffa, om jag också...

FRU BRUHN.

Nej, inte den där öfverretningen. Här behöfs lugn.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är ingen konst att prata. Släpp mig ut.

FRU BRUHN.

Säg först, är det bara fabriken ? Eller.. .

DIREKTÖR BRUHN *(osäkert)*.

Hvad?

FRU BRUHN.

Här fins inte tid till omvägar. Är det banken?

DIREKTÖR BRUHN.

Ban...

FRU BRUHN.

Nej, du behöfver ingenting säga. Jag ser, att det är sant. Fabriken har slukat alt, och du har lånat — lånat i smyg och hoppats kunna betala igen.

DIREKTÖR BRUHN *(kastar sig hopvikt öfver en stol)*.

FRU BRUHN.

Och i morgon revision! Hur stor är summan?

DIREKTÖR BRUHN.

Tretiotusen.

FRU BRUHN.

Du var ute i går. Fick du något?

DIREKTÖR BRUHN.

Åttatusen.

FRU BRUHN.

Kontant?

DIREKTÖR BRUHN.

Tretusen. Rästen i kreditivanvisningar. *(Går förtviflad fram och tillbaka på golfvet.)* Jag skulle haft Hollgrens kreditiv — fämtusen — vi kommo öfverens om att jag skulle skicka Anderberg efter anvisningen.

FRU BRUHN.

Nå?DIREKTÖR BRUHN.

Han har varit där flere gånger — förgäfves. Man svarade altid att grosshandlaren var borta.

FRU BRUHN.

Men han kommer nog hem innan bankdags.

DIREKTÖR BRUHN *(förskrämd; griper henne om handleden).*

Betty... om han misstänker?

FRU BRUHN.

Nej, det är inte möjligt. *(Eftersinnande.)* Kan du få ihop sjuttontusen i dag?

DIREKTÖR BRUHN.

Ja... nej — jag vet inte... men det fins ingen annan möjlighet.

FRU BRUHN (med fasthet).

Jo. Du har ett dygn på dig; ännu kan du komma undan.

DIREKTÖR BRUHN.

Rymma!

FRU BRUHN.

Ja. Det gäller att vara undan när katastrofen inträffar; det gäller att vinna tid. Så blir det administration eller cession; men kanske banken dessförinnan kan godtgöras.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, det går inte... då ramlar det altsammans... Jag måste —FRU BRUHN.

Du kan inte komplettera summan på så kort tid.

DIREKTÖR BRUHN.

Hade jag bara låtit bli att tänja ut krediten för den olycksaliga fabrikens skull!

FRU BRUHN.

Jag har legat och grubblat öfver det hela natten. Det fins ingen annan råd. Du lyfter de fämtusen på kreditivet, och med alt som annars fins på hand skall det räcka, äfven utan Hollgrens pängar.

DIREKTÖR BRUHN.

Och jag skulle — som en vanlig banktjuf!

FRU BRUHN.

Under din frånvaro kan alt rangeras. Men tvekar du nu, är du förlorad. Det har varit för många försnillningar på sista tiden. Man skall inte låta nåd gå för rätt.

DIREKTÖR BRUHN (*vrider sina händer).*

Men jag skulle ha betalt hvartenda öre. Jag har ju tillgångar — jag skulle kunnat —

FRU BRUHN.

Om du haft tid på dig. Men nu gäller det din frihet.

DIREKTÖR BRUHN.

Och du? De taga alt, alt.

FRU BRUHN.

I alla fall ja. Jag riskerar således ingenting.DIREKTÖR BRUHN.

Betty! Hur kan du taga det så lugnt, när du står inför en olycka som denna?

FRU BRUHN.

Här behöfs lugn. Och olyckan är för mig ingenting nytt. Länge har den stirrat emot mig — formlös likt ett ansigte utan konturer. Nu nyss — på två nätter — har den klarnat och antagit dragen af ett oundvikligt öde.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är omöjligt. Du visste ingenting.

FRU BRUHN.

Inte om vår ruin, — den är för mig en bisak. Hvad som stått tydligt för mig var nödvändigheten af att vårt äktenskap upplöstes.

DIREKTÖR BRUHN.

Och nu begagnar du dig af tillfället. Det är nobelt.

FRU BRUHN.

Du får tänka hvad du vill — nu gifs det ingen tid till förklaringar. *(Ser på sin klocka.)* Du reser naturligtvis med snälltåget.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej. Jag stannar för att omintetgöra din vackra plan.

FRU BRUHN.

Min plan?... Ah! Men du glömmer, att det är ännu lättare att bli skild från en fästningsfånge.DIREKTÖR BRUHN *(uppbrusande)*.

Betty! *(Gör våld på sig.)* Nå ja ... jag reser. *(Med ett kallt hånskratt.)* Tack för denna sista yttring af din — »kärlek».

FRU BRUHN.

Du bör genast tala vid Saima.

DIREKTÖR BRUHN.

Saima?

FRU BRUHN.

Seså. Låt oss förstå hvarandra. Jag har sett det och sett det länge. Jag vet att detta är mer än det vanliga. Det har också kostat mig den hårdaste striden, men nu är den slut. Jag vill att du skall vara fri.

DIREKTÖR BRUHN.

Naturligtvis! Det är för min skull. Du spelar ända till slutet den uppoffrande makans roll.

FRU BRUHN.

Nej — äfven jag vill vara det. Jag vill inte hetsas till döds af sträfvandet efter något, som altid glider mig ur händerna. Jag vill inte hänga fast vid ditt lif som en igel, den du gärna ville afskaka... Jag har skickat bud efter Saima. Hon bör vara här om några minuter.

DIREKTÖR BRUHN *(sarkastiskt)*.

Så-å.

FRU BRUHN.

Och så få ni talas vid.DIREKTÖR BRUHN.

Jaså!... Det var gentilt.

FRU BRUHN.

Hugo — sök att förstå mig. Lägg bort den där sarkastiska tonen... du vet att jag menar dig väl.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja visst! Inte nog med att du sparkar mig bort så fort det kommer en motgång inom synhåll, du vill att jag skall locka en annan i fördärfvet — en ärlig, öppen ung kvinna, hvars skoremmar du inte är värd att upplösa.

FRU BRUHN.

Nej, jag vet ju, att det är din åsikt... klandra mig då inte för det jag resignerar och lämnar min plats åt den, som är bättre än jag. *(Kämpar med sin rörelse; beherskar sig)*. Det är ej fråga om att locka eller bedraga. Säg henne alt — du skall få se, att hon väljer dig och landsflykten.

DIREKTÖR BRUHN.

Och skandalen — hennes rykte?

FRU BRUHN.

Hvad kommer henne skandalen vid, när hon är borta? Hvad rör henne folkets skvaller, när hon reser dit, där det icke når henne?

DIREKTÖR BRUHN.

Men hon skall inte gå in på... hon gör det aldrig... nej!FRU BRUHN.

Då hade hon inte häller förtjänt att du satte henne högre än — — oss andre.

DIREKTÖR BRUHN.

Och jag vill inte begära det. Det är ju en nedrighet, det är...

FRU BRUHN *(afbryter; allvarligt)*.

Det är en skyldighet. Eller har du inte redan sagt henne att... att din framtid är hennes ?

DIREKTÖR BRUHN.

Jo... men...

FRU BRUHN.

Jag trodde det. Men då vore det ett bedrägeri att undanhålla henne valet. Tro du mig, Saima är inte rädd. Och tvekar du för smärtan? Ah, den kommer i alla fall.

DIREKTÖR BRUHN.

Jag tycker du har rätt. Och ändå vänder du upp och ned på alla begrepp, som jag ansett heliga... Hvem har lärt dig det?

FRU BRUHN.

Lifvet är en hårdhändt läromästare. Och jag har haft tid nog att grubbla — mellan balerna och supéerna.

DIREKTÖR BRUHN *(som under föregående replik eftertänksamt stirrat framför sig, utan att höra hennes ord)*.

Nej, nej... det är omöjligt! Jag kan inte.FRU BRUHN.

Tänk på hvad det gäller! Ensam skall du fälla modet. Men icke med Saima. Hennes tillförsikt skall ge dig kraft att arbeta, hennes kärlek ge dig mod att lefva.

Ännu är icke alt förloradt. Din afsikt var inte att bedraga — och hvad gör det så om menniskorna fördöma, när man blott icke behöfver blygas inför sig själf. Dessutom kan ju alt rangeras här hemma, så att ingen fläck kommer att låda vid ditt namn. Du kan med friskt mod börja bygga dig en ny framtid.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, ja! Men alt detta är så nytt och märkvärdigt, att det går rundt i mitt hufvud.

FRU BRUHN.

Jag kan förstå det. För mig är det kanske inte nytt, men det har haft svårt att bryta igenom.

DIREKTÖR BRUHN.

Men... du; det är ohyggligt med de pängarne! Jag fick tvåtusen af Hansson. Han skulle ha dem igen om en vecka. Och han har inte råd...

FRU BRUHN.

Han skall få dem. Det blir ju tillgångar, och dessutom...

DIREKTÖR BRUHN.

Hvad?

FRU BRUHN.

Här är inte tid att tänka på det. Det gäller attfatta ett beslut. Å ena sidan fängelse, straffarbete, förnedring...

DIREKTÖR BRUHN *(håller för öronen)*.

Tyst... åh!

FRU BRUHN.

Hvad tjänar det till att förtiga det? Bäst är att klargöra för sig alla möjligheter och sedan välja.

DIREKTÖR BRUHN *(med en ansats af beslutsamhet)*.

Jag har redan gjort mitt val. *(Det ringer; han spritter till)*.

FRU BRUHN.

Det är Saima... Hugo, säg henne alt! Dölj intet, förgyll intet. Det skall inte behöfvas. Ingenting öfverskyler så, som tillgifvenheten... Hugo... *(vill säga något, håller på att brista i gråt men bemannar sig och tillägger raskt)* om en halftimma är din koffert i ordning. *(Nickar och går.)*

SAIMA.

God morgon! Hvar är Betty? Hon har skickat bud efter mig.

DIREKTÖR BRUHN.

I sitt namn ja; men ärendet var mitt.

SAIMA.

Ah, repetition?

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, det blir ingenting af med den.SAIMA.

Så märkvärdig ni ser ut! Upprörd — glad — och ändå — *(springer fram och ser honom frågande in i ansiktet)*.

DIREKTÖR BRUHN *(tar hennes händer och för henne fram till rampen, med armen kring hennes skuldror)*.

Jag har så mycket att säga dig, att jag inte vet hvar jag skall börja.

SAIMA *(ser sig misstroget omkring)*.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, du kan vara lugn, det fins ingen som spionerar på oss... Du sade ju att du ville bli min, om jag vore fri. Nu är jag det.

SAIMA.

Åh, Hugo — det är ofattligt.

DIREKTÖR BRUHN.

Också för mig.

SAIMA.

Men Betty...?

DIREKTÖR BRUHN *(afbrytande)*.

Saima, jag visste inte hur mycket jag höll af dig! Nu känner jag det, ty glädjen öfverröstar hvarje annan känsla. *(Breder ut sina armar)*.

SAIMA *(lägger smekande sitt hufvud mot hans axel)*.

Det är som en dröm.DIREKTÖR BRUHN.

Nej, det är påtaglig värklighet; och jag tycker att min förmåga att känna och handla blifvit fördubblad! Saima, jag är ju mer för dig än alt annat?

SAIMA.

Det vet du. Men så glad jag är att få tillstå det!

DIREKTÖR BRUHN.

Och du kan öfverge alt annat för mig?

SAIMA.

Jag är nästan ledsen att inte *ha* något att öfverge.

DIREKTÖR BRUHN.

Och du följer mig hvart det bär?

SAIMA.

Följer dig?

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, ty nu måste jag slita alla band, nu får jag ensam slå mig fram och lita endast på min egen energi. Och kärleken är egoistisk, den tänker endast på sig själf och att den vill äga hvad den älskar. Så sade du själf.

Åh, Saima — att det skulle komma så oväntadt och så snart! Jag kan inte tänka på annat än det!

SAIMA *(med händerna på hans axlar, försänkt i åskådande)*.

Så lyckan förändrar — och förskönar. Du är alldeles en annan se'n i går. Du har vuxit.DIREKTÖR BRUHN.

Det är därför, att från och med i dag börjas för mig en ny tillvaro.

SAIMA.

Men hur kunde Betty...?

DIREKTÖR BRUHN (*kysser henne passioneradt).*

Det vet jag inte — bryr mig inte om det. Jag har inte en tanke för annat än dig, dig!

SAIMA *(ömt, med armarne om hans hals)*.

Du stora barn!

DIREKTÖR BRUHN *(gör sig lös)*.

Men nu ha vi inte tid... kan du vara färdig till snälltåget?

SAIMA *(rycker till)*.

Hvad?

DIREKTÖR BRUHN *(ifrigt)*.

Du stiger på här, jag först vid nästa station. I Lübeck skiljas vi för att vilseleda och sedan...

SAIMA.

Vilseleda? — Men Hugo, det är ju bättre att Betty reser. Din plats i banken...

DIREKTÖR BRUHN.

Glädjen alldeles kollrar bort mig. Jag har ju ännu ingenting sagt. Men det kom inte af misstro ellerfruktan. Jag vet ju, att dessa småskrupler och smådygder inte äro någonting för dig. Det är också med ett enda fritt andetag jag säger dig alt: jag är ruinerad.

SAIMA *(misstroget)*.

Åh?

DIREKTÖR BRUHN.

Jo. Vi ha lefvat för högt. Fabriken skulle ge medel, men har själf slukat i stället för att ge. I hopp att affären skulle kunna hållas uppe, har jag lånat af banken. Men summan har vuxit mig öfver hufvudet. Och i morgon ha vi revision.

SAIMA.

Nej, nej, Hugo! Nej — det kan inte vara sant.

DIREKTÖR BRUHN.

Jo. Jag har lefvat som i ett rus de sista åren. Det måste sluta som det gjort, med ruin. Men jag har fått ögonen öppnade och jag är ej samme man i dag som i går. Jag har handlat lättsinnigt, men jag skall godtgöra alt, betala alt. Jag skall bygga oss en ny framtid, *(ömt)* det är du som skall göra den ljus och glad.

SAIMA.

Förskingrat? Åh gud i himlen... det är inte sant! Du?!

DIREKTÖR BRUHN.

Skrämmer det dig? Nej, bara strax, det vet jag. Den lumpna småsjälsmoral, som inte kan förlåta ett felsteg och inte tro på en upprättelse — den fins inte till för dig.Jag har varit blind, Saima; jag har plottrat bort det bästa i mig själf, jag har slösat med mina år som med pängar. Jag ser nu, hur ruttet det var — alt.

Jag är inte värd dig, men jag skall bli det. Inför dig känner jag ingen blygsel, knapt någon ånger; jag kan lägga hela mitt lif för dina ögon — alt som jag nu kastar bort. För dig kan jag visa alla tankar, hela mitt innersta jag. Du skall förstå mig, ty du älskar mig ju.

SAIMA *(med smärta)*.

Hugo, säg inte mer.

DIREKTÖR BRUHN.

Jo. Mitt hjärta är så fullt, att jag kunde tala både dagar och nätter och ändå inte få taladt ut. Det är alt det, som legat bundet och gömdt — som nu bryter fram; det är det jag hånat och grinat till döds, som nu lefver upp. Åh, Saima, sådan är lyckan, nu först har jag lärt känna henne!

Men du står så tyst och stilla; har du då ingenting, *ingenting* att säga mig?

SAIMA *(med saknad, utan att se upp)*.

Jag visste aldrig, att lifvet kunde vara så tungt.

DIREKTÖR BRUHN.

Tungt?

SAIMA.

Ja. Eller är det inte tungt att i ett ögonblick se dess härligheter draga sig förbi — för att i nästa se alla önskningar strypta... en efter en, i samma stund de fått lif? Är det inte tungt? Åh, det är så att...DIREKTÖR BRUHN.

Du tar det som en olycka, men det är det inte. Tvärtom. *(Fattar hennes händer.)* Du skall se, hur jag skall arbeta, hur jag skall brottas med alla motgångar och öfvervinna dem; hur stark och modig...

SAIMA.

Jag skulle endast vara ett hinder.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, du skall vara sporren, som drifver mig fram.

SAIMA.

Du är dig inte själf mäktig; när du blir lugn, skall du inse, att jag har rätt.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej. Och jag uthärdar inte att se dig stå där så kall och förståndig. Du tror ju själf på detta, som är stort och friskt och laglöst som stormen. Och det drifver oss ihop, det binder oss samman med band så starka att...

SAIMA.

Nej, Hugo! Nu måste vi skiljas. Det fins ingen möjlighet för annat.

DIREKTÖR BRUHN.

Känner du då inte, att vi två äga ingenting annat i världen än hvarandra. Den enes kamp är den andres... vi två, ensamma mot alla andra. Men hvad gör det? Jag har aldrig känt mig så ung och stark... Kom, Saima, vi höra ihop, nu och för alltid. Det får inte finnas någon tvekan.SAIMA.

Så tänker du, därför att du redan bränt dina skepp. Endast genom att blindt störta framåt har du möjlighet till räddning. För dig kan det inte bli tal om en återgång. Du riskerar ingenting... Men jag!

DIREKTÖR BRUHN.

Du vill inte?

SAIMA *(ärligt)*.

Nej. Jag vill inte.

DIREKTÖR BRUHN.

Åh, att finna denna ljumma, lumpna halfhet, där man drömt sig alting stort och djärft! Din tillgifvenhet, *(i vemod)* så snart den kunde svalna! Det behöfdes blott att motgången blåste på den.

SAIMA *(raskt)*.

Den har inte svalnat; men jag är för nykter att inte se, hvad som skulle inträffa. Dig skulle man anhålla, och jag skulle stå ensam i främmande land, utan medel, och för altid utstött ur den värld, där jag är hemma. Brännmärkt och utskämd, skulle jag få gömma mig hvar jag kunde. Man skulle minnas mig med ett medlidsamt löje och tala om mig med dygdesamt hån. Nej, Hugo — jag har redan gått längre än som var klokt.

DIREKTÖR BRUHN.

Härliga lefnadsvishet! Att väga precist på grammet — med sina känslor i ena vågskålen och risken i den andra!SAIMA.

Det är inbegreppet af samfundsmoralen — för oss kvinnor.

DIREKTÖR BRUHN *(hånfullt)*.

Och den passar er!

SAIMA.

Håna inte! Det är endast din olycka, som satt dig på tvären. Om alt gått dig i händerna, skulle du varit som de andre. Hade jag felat, skulle du kastat bort mig — du som de andre.

Hvar och en söker hålla sig uppe. Den som inte kan det, får sjunka. Ingen kastar sig med öppna ögon i fördärfvet för en annan. Man kan säga så, men man gör det inte.

DIREKTÖR BRUHN.

Hur väl du bäddar in dig i räsonnemanger och drar moralitetens flikar omkring dig för att dölja din feghet. Men den sticker fram ändå.

SAIMA.

Jag döljer intet, och jag är mindre feg än de fleste; jag endast gör mig reda för mina motiv och förgyller dem inte. Det är inte häller moralen jag bringar detta offer; det är mig själf. Det är inte sådana som jag, som låta stena sig. *(Går mot fonden, tvekar ett ögonblick och ser på honom; fortsätter åter, men stannar på tröskeln, vänder sig om och säger brutet.)* Farväl! *(Ut.)*

DIREKTÖR BRUHN *(står stilla med handen öfver ögonen utan att vända sig om)*.FRU BRUHN *(från höger med en liten reskoffert i handen)*.

Entrédörren gick. Jag tyckte det var Saima.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja.

FRU BRUHN.

Men hon kommer igen?

DIREKTÖR BRUHN.

Nej.

FRU BRUHN.

Inte?

DIREKTÖR BRUHN *(slår med händerna utåt)*.

Jag har ingenting — ingenting! Alt ramlar.

FRU BRUHN.

Men Saima...

DIREKTÖR BRUHN.

Gjorde som råttorna, när fartyget sjunker.

FRU BRUHN.

Hvad? Drar hon sig nu tillbaka?

DIREKTÖR BRUHN.

Det hör du ju.

FRU BRUHN.

Åh, men det är skamligt!DIREKTÖR BRUHN.

Nej — endast mänskligt... självbevarelseinstinkt! Sådana äro vi alla. *(Kastar sig i en stol och låter hufvudet sjunka ner mot bordet.)*

FRU BRUHN.

Du får inte taga det så — du får inte hänge dig åt sorg och missmod... *(böjer sig ned på ett knä och söker smekande taga händerna frän hans ansikte)*. — Hugo — du får inte! *(Reser sig.)*

Tänk på att nu gäller det... att du inte har tid att grubbla... att... *(letar efter ett uttryck; därefter med kraft)* ... om hon kunde lämna dig nu, så var hon inte värd, inte värd att du brydde dig om henne!

DIREKTÖR BRUHN *(far upp med ett skratt af vrede).*

Inte värd? Nej, det skall du säga. Du, som är så kall och lugn, att du kan gå som efter ett streck; du, som smeker och jollrar, men aldrig känner på djupet; du, som aldrig slits emellan... ah!... emellan det som är uselt och det som är ädelt, mellan det som är stort och det som är lågt! Det skall du säga, som står i ro och gör upp med all ting!.. Hvad känner du om de människor, som, när de handla lumpet, ändå äro ett hufvud högre än de som döma dem.

FRU BRUHN.

Ja visst — jag står i ro!

Hela mitt lif har varit en feber sedan jag lärde känna dig — ett rastlöst jäktande, en daglig själskamp under ständiga slitningar. Men jag ville inte plåga dig, och därför fick det aldrig bryta fram. Jag kväfde alt, — duanade aldrig smärtan under min nervösa ysterhet. Och nu förebrår du mig, att jag inte känner på djupet.

Är det därför att jag packar din koffert i stället för att gråta och lamentera? Förmodligen! Jag borde ha kastat alt öfver bord, hvarje tanke på hvad som är att göra, för att i stället puppa in mig i bedröfvelsen, utan att fråga efter annat än min egen olycka. Det hade sett bättre ut. *(Med stigande indignation.)* Men jag vet inte hvad det är att låta stämningen rycka en med, så att man glömmer handla. Jag vet inte hvad det är att deklamera, när man behöfver den fågelfries rådighet. Jag vet inte hvad det är att låta fånga sig som en räf i sin håla, när det fins en möjlighet att komma undan. Jag vet inte hvad det är att ge sig på nåd och onåd, ty för mig gifs det blott ett: strida så länge det fins lif.

(Hon har under talet rätat på sig och står nu framför honom spänstig och rak, med flammande kinder och blixtrande ögon.)

DIREKTÖR BRUHN *(ser på henne med förvåning och beundran, som på en han icke känner, inför hvilken han ofrivilligt krymper samman).*

Betty... *(nästan ödmjukt)* förlåt mig, nyss.

FRU BRUHN *(beslutsamt).*

Jag har sagt ifrån om vagnen. Vi resa båda ut till fabriken och därifrån till stationen, ty du kan inte gå på tåget här i staden. Sedan stannar jag på villan till sent i kväll, så kommer man inte på den idéen att sakna dig.

DIREKTÖR BRUHN.

Men banken? *(Kastar en blick på pendylen, som visar half 11.)* Jag måste vara där om en halftimme.FRU BRUHN.

Skrif dina namn och gå därifrån innan banktiden är slut. Det har du gjort förr, då det varit riktigt angeläget.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja. *(Går mot sitt rum. Det ringer. Han spritter till nervöst.)* Det kommer någon!

FRU BRUHN *(lugnande).*

Jag skall laga att du inte blir störd.

DIREKTÖR BRUHN.

Tack! *(Nickar och går in till sig.)*

RÖNNE (i kabinettet; bugar sig).

God morgon, fru Bruhn.

FRU BRUHN *(går honom till mötes i dörren; med tillkämpadt lugn).*

God morgon, kandidat Rönne.

RÖNNE.

Får man stiga på?

FRU BRUHN.

Jag tror knappast. Hugo tar inte emot. Han är...

RÖNNE.

Än ni själf då?

FRU BRUHN.

Jag? *(Lindrigt förlägen.)* Ni kom väl inte för att hälsa på mig?RÖNNE.

Jo.

FRU BRUHN.

Det var älskvärdt. Var så god och stig på.

RÖNNE.

Tackar. *(Slår sig ned i en stol vid divanbordet.)*

FRU BRUHN *(sätter sig midt emot honom)*.

Hur står det till i dag?

RÖNNE.

Det borde snarare jag fråga. Ni är blek...

FRU BRUHN.

Ja, jag mår värkligen inte bra. Ni får ursäkta...

RÖNNE *(fattar hennes hand).*

Fru Bruhn, tror ni jag är er vän?

FRU BRUHN *(drar sin hand tillbaka).*

Naturligtvis tror jag det.

RÖNNE.

Låt då bli att förställa er. Det bara irriterar nerverna, och ni kommer att behöfva er själsstyrka till annat. Jag måste bereda er på en olycka.

FRU BRUHN.

Har Saima...?

RÖNNE.

Nej, hon har ingenting sagt. Men jag vet alt.

FRU BRUHN.

Hvilket?RÖNNE.

Det kan inte hjälpas: här måste man vara öppen. Annars rinner tiden oss ur händerna medan vi söka föra hvarandra bakom ljuset.

Fru Bruhn, jag vet att ni är stark, därför — låt mig säga det utan omsvep, så att vi sedan kunna rådgöra.

FRU BRUHN *(kämpar mot sin ångest).*

Jag är beredd... på det värsta.

RÖNNE.

Balansen är ingen hemlighet längre. Styrelsens deputerade äro i staden och visitation pågår. Det är för sent att fly.

FRU BRUHN.

Hur vet ni?

RÖNNE.

Jag anade det och frågade Saima. Hon nekade, men hennes uppsyn förrådde det. Jag gick till banken och träffade Sörling.

FRU BRUHN.

Men... det var ju först i morgon...

RÖNNE.

Detta är icke revision, det är visitation. Man vet redan alt; det gäller endast bevisen. Hollgren måtte ha misstänkt något, Hugo har varit oförsiktig. Och så gick Sörling och såg ut som skulle han hängas. Grosshandlaren mötte honom på gatan, kände sig för, var vänlig och deltagande — tog honom så med sig hem och fick ur honom hela sanningen. Telegraferade till styrelsensordförande. Det var i går eftermiddag. De utskickade kommo i dag morse.

FRU BRUHN.

Då är alt förloradt.

RÖNNE.

Om också alt vore förloradt, återstode ändå altid något för er att göra.

FRU BRUHN *(skakar på hufvudet).*

RÖNNE.

Lära Hugo att vara en man i olyckan; inge honom mod, så att han inte förtviflar.

FRU BRUHN.

Jag är trött. Jag kan inte mer... Mod? Hvar skall man taga det, när det inte fins utvägar?

RÖNNE.

Ni skall taga det från er själf, och ge det åt honom. Ni får inte låta det sjunka, ty han skall taga intryck af er, och om ni vacklar, går han helt och hållet under. Han skall digna som ett djur under straffet och gå i fängelset utan spänstighet att lefva, utan tro på en upprättelse.

FRU BRUHN.

Ni begär för mycket af mig. Mina krafter räcka inte till.

RÖNNE.

Jo. Och jag måste framtvinga sista gnistan af er energi, om jag också inger er en förhoppning, som kanske gäckas.FRU BRUHN.

Fins det någon möjlighet?

RÖNNE.

Kanske. — Hugo har tillgångar. Bankens fordran kan bli täckt, om man ger tid. Troligen är saken för långt avancerad, men det står dock att försöka.

FRU BRUHN.

Ja visst! Om det så icke vore mer än tusendedelen af en möjlighet, så måste den försökas.

RÖNNE.

Jag kom för att be Hugo öfverlåta åt mig att föreslå det. Men det brådskar.

FRU BRUHN.

Och det skulle ni vilja? Ja jag hör det ju, men... åh, att jag inte kan säga er annat än ett fattigt tack! — Gå... gå strax i Jesu namn!... här är ingen tid att förlora och... Det är bäst att Hugo ingenting vet. Denna ångest... *(Det ringer.)* Seså... kanske är det redan för sent!

RÖNNE.

Nej, det är omöjligt. Visitationen kan inte vara slut, och förr kan man inte ge häktningsorder. Men — som sagdt — det är bäst att ingenting hoppas. Farväl på en stund! Och så... mod! *(Springer ut.)*

EN BANKTJÄNSTEMAN.

Är direktören inne?

FRU BRUHN.

Ja. Var god vänta ett ögonblick. Jag skall säga åt honom.BANKTJÄNSTEMANNEN.

Det är bäst jag går själf. Det rör affärer.

FRU BRUHN.

Hvad är det om?

BANKTJÄNSTEMANNEN.

Ja... jag vet inte... ja, efter ni vill så... Var god säg honom, att direktionen begär nycklarne till kassahvalfvet.

FRU BRUHN *(griper krampaktigt tag i en stol)*.

BANKTJÄNSTEMANNEN.

Jag visste väl det! Det hade varit bättre om jag fått uträtta ärendet själf.

FRU BRUHN *(högdraget)*.

Hvarför det?

BANKTJÄNSTEMANNEN.

Hm — ingenting.

FRU BRUHN *(anvisar honom med en gest att taga plats)*.

Jag kommer strax. *(Går in i sin mans rum.)*

BANKTJÄNSTEMANNEN *(bugar. Då hon gått, stoppar han händerna i fickorna, vankar af och an på golfvet, spottar på mattan)*.

FRU BRUHN.

Var så god. *(Går fram och lämnar honom nycklarne.)*

BANKTJÄNSTEMANNEN *(bugar sig och går)*.FRU BRUHN *(står ett ögonblick stilla med näsduken för ansiktet. Vid det mannen tar i dörren spritter hon till och torkar ögonen)*.

DIREKTÖR BRUHN *(vacklar ut. Blek)*.

Betty, vet du hvad detta betydde?

FRU BRUHN.

Ja.

DIREKTÖR BRUHN.

Jag blir häktad!

FRU BRUHN.

Ja... det... det kan hända.

DIREKTÖR BRUHN *(sjunker ned på en stol under högljudd gråt)*.

FRU BRUHN *(lägger händerna på hans axlar)*.

Mod, Hugo! Ett par år och du är fri igen. Du är ung, och lifvet ligger ännu framför dig.

DIREKTÖR BRUHN.

Efter detta?

FRU BRUHN.

Ja. Det blir att börja på nytt och bygga på fastare grund.

DIREKTÖR BRUHN.

Med två tomma händer?

FRU BRUHN.

Mången har gjort det före dig.DIREKTÖR BRUHN.

Men skammen... skammen!

FRU BRUHN.

Är endast vår egen feghet.

DIREKTÖR BRUHN.

Men den är starkare än vi. *(Reser sig och går mot sitt rum.)*

FRU BRUHN *(bevakar honom med blicken, närmar sig dörren ett par steg före honom; springer fram, vrider om nyckeln och gömmer den i handen).*

DIREKTÖR BRUHN.

Betty, gif mig nyckeln!

FRU BRUHN.

Nej!... Ah, du — jag såg revolvern.

DIREKTÖR BRUHN.

Gif hit, säger jag!

FRU BRUHN.

Nej.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är några papper jag måste söka upp. Tag hit nyckeln!

FRU BRUHN.

Du får den inte.

DIREKTÖR BRUHN.

Jag måste in! Seså — hit med den! *(Rycker nyckeln ifrån henne.)*FRU BRUHN *(kastar sig för dörren)*.

DIREKTÖR BRUHN.

Undan! *(Fattar tag i henne.)*

FRU BRUHN *(värjer sig med vighet).*

Nej, du får inte! — Det är bara i upphetsningen! — Du skall se att det ljusnar... din kraft skall vakna! — Vänta åtminstone... att dö återstår ju altid!... Nej, det är eländigt, Hugo — det är bara en teaterkupp... Åh!

DIREKTÖR BRUHN *(kastar henne undan, går in i sitt rum och riglar efter sig).*

FRU BRUHN *(har sjunkit i knä på golfvet, kastar armarne öfver chäslongens ryggstöd och döljer ansiktet mot dem under konvulsivisk gråt; lyfter plötsligt upp hufvudet och lyssnar inåt mannens rum med ytterlig spänning)*.

RÖNNE *(från fonden)*.

FRU BRUHN *(springer upp och emot honom)*.

Rädda honom... han dödar sig!

RÖNNE *(skyndar ovilkorligt fram emot dörren; hejdar sig. Med en ton af lättnad)*.

Nej; det är ju en barnslighet.

FRU BRUHN.

Jo, jo... jag såg revolvern... han...

RÖNNE *(håller henne tillbaka)*.

Nej, ni känner honom inte, om ni tror det. Antingen hade han gjort det strax, eller också gör han det inte.FRU BRUHN *(rycker sig lös; bultar på dörren)*.

Hugo... åh, Hugo!

RÖNNE.

Förstår ni inte, att om han velat, hade det redan skett. Nu behöfver ni inte frukta mer.

FRU BRUHN *(ser på honom)*.

RÖNNE.

Det är ingen småsak att vid full besinning afklippa sitt lif. Försumma det hetsigt afgörande ögonblicket, låt nerverna komma under reaktion... då vill det mer kallblodigt mod till, än Hugo nånsin ägt.

FRU BRUHN.

Ni har rätt. *(Vacklar fram och kastar sig i chäslongen.)*

RÖNNE.

Försök att samla er.

FRU BRUHN *(skakar på hufvudet)*.

Jag kan inte... Hvarken tänka eller handla — knappast känna. Det är som hela mitt lifs öfverretning nu hämnades i en bottenlös trötthet.

RÖNNE.

Ni får vara beredd att säga Hugo farväl. Man kommer att hämta honom... Ni förstår?... Det var försent... man hade redan...

FRU BRUHN.

Ja, ja, det var ju bara ett halmstrå.RÖNNE.

Man har gått brådskande tillväga; det tycks som hade Hugo ingen vän i direktionen.

FRU BRUHN.

Han har altid varit stram. Man tolererade det så länge han ansågs rik, men jag vet att det väckt förargelse.

RÖNNE.

Det dröjer inte länge innan vi ha dem här. Kassabristen skulle blott konstateras. Sörling kunde lämna alla upplysningar... Stadsfiskalen var redan tillkallad.

FRU BRUHN *(skakas af en frossbrytning)*.

RÖNNE.

Jag skall gå efter ett glas konjak; det skall hjälpa er för ögonblicket. *(Går ut i fonden.)*

DIREKTÖR BRUHN *(från vänster, blek och förstörd).*

Betty, om du inte hade hindrat mig, skulle jag gjort det. Åh, Betty, hvarför fick jag inte dö!

FRU BRUHN *(ligger stilla och ser på honom. Då och då ryser hon till)*.

DIREKTÖR BRUHN.

Jag är inte rädd för döden. Nej, det är jag inte. Men du lät mig få tid att tänka, du gjorde min hand osäker... Det är inte alla som dö genast; och när jaglyfte revolvern och såg i dess svarta mynning, då kom det för mig hur det skulle vara att sikta fel... En enda ryckning på handen vore nog — en enda liten vickning när hanen slog ned. Om jag inte sprängde hjärnan, endast splittrade och förödde! Och så fick vänta på döden!

FRU BRUHN *(håller för öronen och trycker sig mot chäslongens karm)*.

DIREKTÖR BRUHN *(kastar sig ned och gömmer hufvudet i hennes knä).*

Betty, hvarför skänker oss inte vetenskapen ett medel att dö utan plågor;... somna som barnet från leken... sluta ögonen och hvila... slumra från alla smärtor — drömma om alt som var oss kärt — alt som vi gått bort ifrån.

FRU BRUHN *(sakta, i det hon böjer sig ned och stryker öfver hans hår, kämpande med gråten).*

Därför att vi inte äro barn — och lifvet ingen lek; därför att vi inte få vika, om än striden är tung. Därför att det inte skall finnas någon undflykt — ingenting annat än slå sig igenom eller gå under.

RÖNNE *(från fonden med ett glas konjak pä en tallrik).*

DIREKTÖR BRUHN *(reser sig).*

Ja; och så säger man att det är fegt att ta lifvet af sig. *(Med ett försök till skratt.)* Jag vill visa mitt mod — och lefva.

RÖNNE *(ger fru Bruhn konjaken)*.

FRU BRUHN *(tömmer glaset och tackar med en böjning på hufvudet).*DIREKTÖR BRUHN.

Hvad? Är du här? Du vet således inte...?

RÖNNE.

Jo.

DIREKTÖR BRUHN.

Nå, då återstår mig bara att säga dig farväl och tacka för glad bekantskap. Skynda dig nu att gå!

RÖNNE.

Hvarför det?

DIREKTÖR BRUHN.

Man skall häkta mig, och det bör bli genant att finnas i banktjufvens hus.

RÖNNE.

Olyckan gör dig orättvis.

FRU BRUHN.

Kandidaten vill stanna hos oss i dag.

DIREKTÖR BRUHN.

Det kommer inga damer — du får intet tillfälle att vara spirituell — och här blir hvarken middag eller supé med dans.

FRU BRUHN.

Är det tacken för det han ensam står kvar hos oss.

DIREKTÖR BRUHN *(fattar Rönnes hand)*.

Förlåt mig, Karl. Kommer du värkligen som vän? Föraktar du mig inte? Åh, jag är så olycklig! *(Sjunker*

*snyftande ned i en stol.)*RÖNNE.

Det går öfver.

DIREKTÖR BRUHN.

Nej, nej... åh, du vet inte hvad det är att vara brännmärkt för hela sitt lif!

RÖNNE.

Kanske jag vetat det ändå. Men tro mig — ja, det är en gammal sanning — det fins ingen olycka så stor, ingen smärta så hvass att inte vanan förtar dess udd.

DIREKTÖR BRUHN.

Utskämd — utstött — ruinerad! Hvarför skyr du mig inte, du som de andre?

RÖNNE.

Sky dig? För mig är du densamme i dag som i går.

DIREKTÖR BRUHN.

Det är fraser! Du föraktar mig — och du har skäl.

RÖNNE.

I går som i dag.

DIREKTÖR BRUHN.

En banktjuf!

RÖNNE.

Världen är full af tjufvar. Tjufvar som lyckas och tjufvar som bära sig dumt åt. En fattig satan bryter sig in och stjäl en kappe potatis — han lagföres. En rik man stjäl millioner och man vill inte se det. Sättet göralt. Hvem har inte stulit! Från sin nästa, från sig själf, från den s. k. moralen. Man lefver på stöld.

DIREKTÖR BRUHN.

Floskler! Du tror inte själf på hvad du säger.

RÖNNE.

Jo, eller också uttalar jag andras tankar — dem som man inte har mod att kännas vid. Som nu med dig! Hade inte omständigheterna varit ogynsamma, skulle affären gått; du skulle ha lagt tillbaka hvad du tagit — och varit en af de tjufvar som lyckats.

DIREKTÖR BRUHN.

Men jag känner...

RÖNNE.

Samvetskval? — Det är ingenting annat än medvetandet af att ha misslyckats; fruktan för världens dom. Om alt varit betäckt i går, hvad skulle du känt i dag? En innerlig lättnad, ingenting annat. Och ändå hade förbrytelsen varit den samma.

DIREKTÖR BRUHN.

Ja, du har rätt, Rönne! Skurkar ä' vi alla — skilnaden är bara frack eller fångtröja. Dö ska' vi alla — knuten är bara att ha lefvat. Slut blir det på alt — men det skall vara stil i finalen!

Hit med champagne!

Jag har ännu ett ord att säga denna småstadshåla, som solat sig i min glans och nu skall rynka på näsan när jag

nämns. Jag visade krämarsjälarne en glimt af en värld de icke kände — skönhetens, förfiningens värld.Och de ska' tänka på den tiden — tänka tillbaka med en rysning af saknad och nöje. Men inte en af dem skall kunna lefva som jag — om de än vågade det... Kryp och mal, som fladdrat omkring mig! Tjufvar som stjäla så smått och rufva sina smulor i smyg. Jag har strött mitt för himlens vindar; men jag har lefvat!

Hit med champagne! Jag vill dricka min sista skål och krossa mitt glas!

RÖNNE.

Hugo, du talar i yrsel. Öfverretning är svaghetens mod och det varar inte så länge som ett rus champagne.

DIREKTÖR BRUHN.

Jag är en geting i ett glas. På alla håll kör jag hufvudet i era kalla reflexioner. Tillbakastött öfveralt!... Skall *jag* stå som en skolpojke inför *er*?

RÖNNE.

Din försnillning i banken var en följd af det andra; det mäst brottsliga ligger kanske inte i den. Men det syns så, därför att det är den som satt lavinen i rörelse, hvilken nu rullar ner öfver ditt hufvud.

DIREKTÖR BRUHN.

Säg mig — hvart vill du hän med alla dessa argument?

RÖNNE.

Jag vill att du skall gå till dig själf — till grunden. *(Lyssnar utåt.)* Man kommer, Hugo. *(Räcker honom sin hand.)* Detta är dräggen. Har man druckit det andra, får man hålla till godo med också den.DIREKTÖR BRUHN *(stilla)*.

Man kommer. Det vill säga att nu skall jag bort — skiljas från alt... Nu är alting förbi — struket ut som om det aldrig funnits — alt som jag left på, alt som jag left för. Och jag står ensam med tomma händer; ty alt hvad jag grep efter var tomhet. — Vraket går till botten, och böljorna slå tillhopa som om det inte funnes mer. Det är så naturligt, men så svårt att fatta — för den som sjunker. *(Går fram till fru Bruhn och tar hennes hand, som han kysser.)*

Och du, Betty — hvad skall det bli af dig?

FRU BRUHN.

Åh, Hugo — det går nog.

DIREKTÖR BRUHN.

Kan du förlåta mig? *(Omfamnar henne.)*

FRU BRUHN *(trött, med hufvudet mot hans axel)*.

Förlåta? *(Ler matt.)* Jag var så rädd att förlora dig, att jag miste mig själf. Min kärlek var så blind, att den ledde mot undergång. Detta är endast skörden — skörden af hvad vi båda sådde. *(Drager sig tillbaka.)*

(Stadsfiskalen, banktjänstemän m. fl. från fonden.)

Ridån faller.